

Helikon. Jaargang 3

bron

Helikon. Jaargang 3. Boosten & Stols, Maastricht, Brussel 1933

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_hel003193301_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Register

ARNET (Man)	
Aere Perennius	88
BINNENDIJK (D.A.M.)	
Kwatrijnen	15
Kwatrijnen	85
Rondeel	101
Kleine Gedichten	151
BORCH (Emile van der)	
Wij hebben niet gevraagd	11
BOURBON (Louis de)	
De Blinde	43
Vers	74
BOUTENS (P.C.)	
Jeugdportret	1
BREEN (Leo van)	
Donzen Geluk	47
Vrijage in C-Dur	80
De Stroomlijn	129-144
CAMPAERT (Alex)	
Vroege Vogel	38
De roode vaan	70
Je lach	102
CAMPERT (Jan R. Th.)	
Infante	35
De Aftocht	67
Brief aan Jan Greshoff	110
Stervende	111
S.O.S	111
COHEN (L. Ali)	
Europa	23
Vier verzen voor de minderheid	81

DONCKER (Maurits de)	
Analyse	45
EGGINK (C.)	
Avond	106
Het verhaal van den zwemmer	107
Een Doode	108

EGGINK (C.)	
Aan de rivier	108
Schaatsenrijden	108
Nederlaag	108
ENGELMAN (Jan)	
Meimorgen in Limburg	65
FLAES (R.)	
Voorjaar	96
FRANCKEN (Fritz)	
Met U, met mij zij vrede	79
GEUNS (J.J. van)	
Zomerslot	27
De Klokken	69
GIN (Jan)	
Notities	16
Notities	73
GIJSSELS (Willem)	
Onsterfelijkheid	90
HAGHE (Adolf ter)	
Tropische Avond	48
HATTUM (Jac. van)	
Dichters	32
HERWIN (S.)	
Pegasus	152
HOEKSTRA (Han G.)	
Troostrijke Gedachte	14
JOUBERT (Mattheus)	
Ballade van Monsieur Lapeyre	157
KRIGE (Uys)	
Kwatryne	153
LARBAUD (Valery)	
Scheveningen, dood-seizoen. (vert. S.)	22
LENORMAND (S.)	

Herinnering	42
LOUSBERG (F.J.H.)	
Strophen	36
Bruiloftslied	103
MOK (M.)	
Tot den stilstand	30

VII

MOLENAAR (Johan de)

De Commensaal	5
Peter Hille	12
Oud Huis	44
Zelfportret	72
In Memoriam	113
De Pessimist	114
Bach	115
De Oude Straat	116
De Nacht	118
Soms	119
Droom	120
Herfst	121
Herinnering	122
Madonna	123
Het Klokgelui	124
Strofen	126
Dagboekblad	128

NIJLEN (Jan van)

De Merel	97
Winter	98
En de derde maal...?	99

PERRON (E. du)

De Verloofde	100
--------------	-----

REINDERS (Vic.)

Het laatste glas	46
------------------	----

RINK (Hans G.)

La Argentina	78
--------------	----

ROLAND HOLST (A.)

Dit is 't gewolkte (naar J.B. Yeats)	17
Geleerden (naar J.B. Yeats)	18
Volksleiders (naar J.B. Yeats)	19
Leda en de zwaan (naar J.B. Yeats)	20

SCHEPENS (Berten)

Na het Banket	28
Pand-Ballade	28
Nihil	29
En daarom	29
Lente	93
Twaalfder Ure	94

VIII

SCHEPENS (Berten)	
Cel no. 10	95
SLAUERHOFF (J.)	
Salaz y Gomez	145
Andina	146
Amor	147
Amor de Dios	148
Aan een Maagd	149
Odette	150
STEEN (Eric van der)	
Forum Romanum	37
Ballade van de schemering	75
De zon ontvlucht	77
Lied	104
Vijver	105
TERBORGH (F.C.)	
Pascontrole	13
VELDEN (Max van)	
De moede zwerver	31
VERCAMMEN (Jan)	
Moeizaam Gebed	39
VESTDIJK (S.)	
De Twee vrienden	33
Sloot bij Eindhoven	49
Oud Gerechtsgebouw	50
Berchtesgaden	51
Hochgern	52
De Vriendin	54
De Ongrijpbare	55
Vader en Zoon	56
Straatlied	57
La Sérénade interrompue	59
Semiramis	61

Afstand	62
Een Vrouw	63
In de 'Blauwe Engel'	112
VILLON (Françoys)	
Ballade (vert. J.W.F. Werumeus Buning)	3

IX

VLEMMINX (Paul)	
Reisplannen	40
Rondeelken	41
VRIES (Hendrik de)	
De Piraat	7
WERUMEUS BUNING (J.W.F.)	
Ballade (naar François Villon)	3
WILDE (Frans de)	
De droom van den schoolmeester	86
YEATS (J.B.)	
Dit is 't gewolkte (vert. A. Roland Holst)	17
Geleerden (vert. A. Roland Holst)	18
Volksleiders (vert. A. Roland Holst)	19
Leda en de zwaan (vert. A. Rolann Holst)	20

Jeugdportret

Even trouw en na als gij mijn eigen
Heb 'k uw jonge beeld bewaard van toen,
Zooals kinderen gewoon niet veel te krijgen
Met hun arme liefste schatten doen...

Maar niet in zoo balsemende zorgen,
In zoo ongenaakbre rust gezwacht,
Sliep het tot den onberekenbaren morgen
Door zijn éenen droomeloozen nacht -:

Wakker in één oogopslag en pasklaar
Voor het vreemdste fonkelnieuwste kleed,
Als dit onaandoenlijk Faraonenmasker,
Gulden deksel zonder scheur of sleet -:

Dat tot geene ontroering wenscht te tanen
Uit de strakheid van zijn heerschergil,
En den laten dauw van onze heete tranen
Pas als koelste parels dragen wil - -

Nimmer was dit vleezen hart berekend
Voor een vaste kluis en toeverlaat;
Altijd bleef ik een die licht en eerlijk teekent,
En de groeven in mijn oud gelaat

Hebben wereloos bij zich betrokken
Heel den opgespaarden levensschat;
't Zijn de sporen van de rouwe wervelschokken
Die vermaalden al wat ik bezat...

Wat dan moet ik graaien u te toonen
Waar het blinkend puin nog rookt en gromt?
En hoe vindt gij rust om met mij hier te wonen
Tot het wonder dat wellicht niet komt...?

Tot aan zijn bestorven nacht ontogen
Als een prilste lentebloem herleeft
Niet meer dan één loutre harteblik van oogen,
Die zich zóo vereeuwigd heeft?

P.C. BOUTENS

Ballade
(*Ballade des dames du temps jadis*)

naar François Villon

Weet iemand waar, in welk land
thans Flora is, die eens zoo schoon was?
Weet iemand waar is Thaïs' hand,
die eens de slankste witte hand was?
Nog klinkt de echo in elk land
en elke zee van deze namen,
hoe lang geleê ze ook afscheid namen.
Maar waar is lente's groene gras?

Waar is die wijze Heloïes,
voor wie castraat en monnik was
Pierre Esbaillart van Saint Denis?
Dat was wat hem de liefde was!
En waarheen toch ging zich verliezen
de koningin, die Buridan
verdrinken liet in de oeverbiezen?
Maar waar is lente's groene gras?

En Blanchefloer, die als een bloem was
en als een vogel hoog kon zingen
en Helena, die Troja's asch
doet gloeien van herinneringen
en die Jehanne uit Lotharingen
die aan het kruis brandde tot asch?
Waar, Moeder Gods, zijn deze dingen?
Maar waar is lente's groene gras?

Heer God! vraag mij vandaag geen ringen
Niet een ding blijft gelijk het was
Met een refrein kunt Gij ons dwingen:
Waar toch is lente's groene gras?

J.W.F. WERUMEUS BUNNING

De commensaal

De regen tegen 't venster slaat,
het licht wordt druilerig en valsch;
een orgel jengelt in de straat
een ouwerwetsche trieste wals.

Er is toch eigenlijk niet veel aan
te leven als een commensaal,
die af en toe eens uit kan gaan
naar 'n bioscoop of danslokaal.

De vrienden die ik vroeger had
zijn allen één voor één getrouwd;
de meesten zijn 't allang weer zat,
een enkele maar heeft 't niet berouwd.

Soms krijg 'k verlangen te gaan zwerven
naar landen met een warmer licht.
Om 't visioen niet te bederven
doe ik mijn oogen even dicht.

'k Zie booten die aan kaden meren,
waarlangs verliefde liedren zwieren
van zorgeloze gondeliers:
Venetië... duiven... blanke veeren...

Het orgeltje komt dichterbij
met de Ouverture Wilhelm Teil.
Die man krijgt altijd wat van mij,
hij zegt dan gretig 'Dank u wel',

vraagt of hij nog wat spelen zal.
En meestal knik ik maar van ja.
Dan draait hij langzaam 'Loin du bal',
het lijflied van mijn hospita.

Omdat het regent geef ik meer
dan wat hij van me is gewend.
Hij kijkt: nog 'n nummertje, meneer?
Maar nijdig roep ik naar de vent:

'Draai nou geen Carmen, Faust of Tell,
maar de wielen van je onderstel!'

JOHAN DE MOLENAAR

De piraat

(Naar Espronceda.)

Laat ze woeste krijg beginnen,
De blinde vorsten,
Om een handbreed gronds te winnen!
Ik heersch, in mijn vliegend paleis gehuisd,
Zoover dit geweldige water bruist -
Vrijheidsdroom, voor wie immer ketenen torsten!
Daar zijn geen stranden,
Daar zijn geen kapen,
Onder wat wapen
Of oorlogsvlag,
Die mijn verschijning
Geen eer betuigen,
En willig buigen
Voor mijn gezag,
Want mijn boot is mijn goed en mijn geld,
Mijn geloof is mijn dolle moed,
Mijn wet is de wind en 't geweld,
Mijn gebied is de wereldvloed.

Bij de waarschuwing: 'Schip in zicht!'
Wordt het een lust
Hoe het offer met alle zeilen zich richt
Om 't noodlot van een ontmoeting te ontgaan:
Tegenover mij, koning van de oceaan,
Is ieder zijn minderheid bewust.
Ik ben de heerscher,
Ik mag bevelen,
Maar bij 't verdeelen
Van onze buit,
Begeer ik enkel
De schoonste der vrouwen
Een wijf te beschouwen
Als eigen bruid;
Want mijn boot is mijn goed en mijn geld,
Mijn geloof is mijn dolle moed,
Mijn wet is de wind en 't geweld,
Mijn gebied is de wereldvloed.

Eigen doodvonnis weet ik lang geteekend!
Maar ik ontglip!
Ik vertrouw mijn gesternte, nimmer verbleekend,
En wie zulke rechtvaardige vonnissen wijst
Krijgt mijn vrijspraak niet, als mijn volk hem hijscht
Aan de ra - misschien van zijn eigen schip!
En, moest ik vallen -
Wat was mij 't leven?
Ik had het gegeven
Voor verloren
Toen ik de verdrukking
Der menschenstaten
Heb verlaten
Als vrijgeboren;
Want mijn boot is mijn goed en mijn geld,
Mijn geloof is mijn dolle moed,
Mijn wet is de wind en 't geweld,
Mijn gebied is de wereldvloed.

Geen muziek waar ik zoo bij zing,
 Als 't kermend zoeien
Der kabels in siddering;
Het gebulder van de kanonnen,
En 't gejuich, als wij weer overwonnen,
Boven water en onweersloeien;
 En bij de buien
 Die kletterend razen,
 En 't vinnig blazen,
 Slaap ik gerust,
 Van 't eeuwig kruien
 En eeuwig tergen
 Der duistre bergen
 In droom gesust;
Want mijn boot is mijn goed en mijn geld,
Mijn geloof is mijn dolle moed,
 Mijn wet is de wind en 't geweld,
Mijn gebied is de wereldvloed.

HENDRIK DE VRIES

Wij hebben niet gevraagd...

Aan Albert Besnard.

Wij hebben niet gevraagd om het te hooren,
dit schrill, verscheurend en verbeterd lied;
het schrijnt tot 't merg van onze beendren door en
wij zijn voortaan gedoemd tot dit verschiet:

het gierig leven van gezeten heeren
die prat gaan op hun naam en goede trouw,
en in de nacht weer naar 't bordeel toe keeren
om hun verdienstlijkheid te wreken op een vrouw:

't krampachtig lachen van de geile sletten,
het willig vleesch waarom hun handen staan
als klamme wieren, en de vele vette
beringde vingers die zij laten gaan:

de dronken tengels die wellustig streelen
over het weeke dier dat met hen slaapt,
de liederlijke gestes die zij spelen
tot aan de drift van hun vergiftig zaad, -

wij hebben niet gevraagd om het te hooren,
dit wreed, verbeest, genadeloos refrein, -
wij zijn hier als bezetenen geboren
en dansen tot het vallen van 't gordijn.

EMILE VAN DER BORCH

Peter Hille

GEORG HERMANN:

'- und jeder fühlte für sich, dass der grosse Augenblick set - vielleicht der einzige Augenblick in seinem Leben, da er einem Dichter gegenüberstände.'

LILIENCRON:

'Du, die freie, klare, menschlich denkende Seele.'

PETER HILLE:

'- Meerwunder der Erfolglosigkeit. - Seele, der im Leben ihr göttlich Recht nicht ward.'

Hij, die zijn klare stemklank hoog
boven de mensen uit liet vieren,
wiens zang de hemelen bevloog
als wijduit waiende banieren,

voor wien alleen wat ziel was woog,
die mensen liefhad, kindren, dieren,
en over 't simpelst ding zich boog
in een ontferming, goedertieren,

een roepende in de woestijn en
die niets dan enkel stem bezat,
een eerlijke, een brandend reine,

stierf als een zwerver in de straten
der monsterlijke wereldstad,
van God en iedereen verlaten.

JOHAN DE MOLENAAR

Pascontrole

Chen Zin Mang.
oud: een en twintig jaar.
signalement: sluik, blauwzwart haar;
oogen gespleten; halfopen, domme mond;
neus: plat; gezichtsvorm: rond.
gekleed in een schunnig confectiepak,
papieren puilend uit elke zak.

Staat voor mij, nederig als een beklagde,
verstaat niet de helft van 't gevraagde.
Antwoordt beleefd, maar ziet me niet aan;
onbetrouwbaar, oordeelt de Europeaan.

Toevallig ook van terzijde gezien;
het oordeel ietwat gewijzigd sindsdien:
het ooglid is zachter dan dat van mijn vrouw,
halfgesloten; lange wimpers, zwartblauw;
de lijnen rondom zoo devoot en puur
als de fijnste leemen T'ang-figuur.

F.C. TERBORGH

Troostrijke gedachte

Dit is toch wel een troostrijke gedachte,
dat wij eens sterven, morgen of vandaag;
de rijke stinkerds en de zwaar gesjochte
tewerkgestelden uit Mokum of Den Haag;

dat we allen hoe verwoed we soms te keer
gingen tegen den ongunst dezer dagen
zwijgend den grond ingaan, zonder verweer,
de dood helpt ons zorgvuldig af van 't klagen.

Hij vraagt niet wat wij waren voor hij kwam,
niet of wij schrikken, bang zijn of verlegen,
niet wat wij wenschen, Delft of Amsterdam,
niet hoe: natuurlijk? water? overwegen?

Hij maakt geen grapjes en hij biedt geen keus,
hij is gelijk voor dames en voor heeren,
hij doet de dingen zwijgzaam en serieus
er is geen enkele kans tot reclameeren.

Hij is welgezind, slechts schijnbaar brutoot,
en zonder voorkeur voor de betere standen
een feilloos werkend, eerlijk instituut,
een ernstig man, met groote, snelle handen,

HAN G. HOEKSTRA

Kwatrijnen

Voor Maurice Roelants

I

Hoe keer op keer het hart zichzelf verzaakt
En in den duistren stroom op drift geraakt
Blijft ondoorgrondlijk, en van Gods geheimen een
Waarom men nachtenlang verbijsterd waakt.

II

Meer is altijd het heden dan het gister
En morgen van vandaag de machtsbetwister.
Hoe kan den woekeraar de rente aller dagen
Ooit worden uitbetaald door dezen aartsverkwister?

III

Niets is de dood, waar al dit leven tiert
En storm of zon zoo helle feesten viert.
Weet gij of ik wanneer het eind zal wezen?
Geef hier den beker... en met wijn gesierd!

D.A.M. BINNENDIJK

Notities

1417

hij klapt in de handen
en 't klinken daarvan
nog na in de gang
blijft heel even zingen
als trilling van stof
aan gebogen glad hout.

1419

een zachte wind klimt in de hoge bomen
en speelt er in, speelt wonderlike dromen
en valt in slaap en droomt de werkelijkheid;
en springt op, loopt stug brullend door de straten
der stene steden, die, verstart, ontwaken;
ze krijgen lichtende ogen in de vele vensters
en lokken mensen angstig naar de kamer
waren allen altijd komen als de avond
haar waanzin smalend neerlaat in hun ogen,
en bidden bangelik veel oude troostgebeden
en hopen op bezwering van het noodweer
dat buiten woedt (maar binnen nog wel erger).
totdat een zachte wind klimt in de bomen,
en velen dalen weer in milde dromen.

JAN GIN

Vier gedichten naar W.B. Yeats

Dit is 't gewolkte

Dit is 't gewolkte om de gevallen zon,
de majesteit die sluit zijn brandend oog:
op 't werk des sterken legt der zwakken drom
beslag, tot dat neertuimelt wat omhoog
stond en de wanklank volgt op wat vol zong,
en alles ligt gelijkgeslecht terneer.
Dus, vriend, indien - uw hoogtetijdperk om -
die dingen kwamen, dan zooveel te meer
is 't grootheid die ge als metgezel u won,
ook zoo ge u slechts tot kindren, zuchtend, boog:
Dit is 't gewolkte om de gevallen zon,
de majesteit die sluit zijn brandend oog.

Geleerden

Kaal, door geen zonde meer gestoord,
oude kaalkoppen, knap en deftig,
pluizen regel na regel door
wat jonge mannen rijmde, heftig
woelend op bed in liefde's klagen
om schoonheid's leeg hoofd te behagen.

Kuchend in de inkt tot der wereld eind
verslijten zij 't karpel en stijgen
in aanzien. Zonde -? een vreemd soort vriend -?
Geen mensch kon er ooit lucht van krijgen.
O, Heer, wat waren wel hun woorden,
stond hun Catullus plotsling voor hen?

Volksleiders

Zij moete' om zeker van hun zaak te blijven
voor laag uitmaken elk die anders is,
gevestigde eer neersleuren, overdrijven
waar ook hun los bedenksel nieuws uit grist,
en 't onderadems mompelen als ware
't riool dat overloopt een Helikon
en laster zang. Hoe zouden, dat het ware
bloeit bij de lamp des vorschers, en daar alleen,
zij weten, zijnde zonder eenzaamheid?
Als 't volk maar meekomt heeft de rest geen nood.
Hoop, liefdes, dag aan dag vernieuwd, en luid
speelt hun muziek; die lamp is van den dood.

Leda en de zwaan

Een slag - en groots boven haar wankelval
klapwiekt hij nog, streelende met de duistre
vliezen haar dij, haar nek omsnaveld al,
haar borsten weerloos aan zijn borst gekluisterd.

Hoe moeten, van haar wijkende dijen, vaag
die angstvingers de veeren pracht vandaanslaan?
Wat kan, in dien witten stormloop neergevraagd,
't lichaam dan op zich 't vreemd hart voelen aangaan?

Een sidd'ren in de lendenen verwekt
de muur in puin, torens in vlam en rook,
en Agamemnon dood.
Zoo zijnde ontruikt,
door 't woest bloed van de lucht zóó overladen,
gewerd haar met zijn macht zijn weten ook
voor haar die bek weer achtloos los kon laten?

A. ROLAND-HOLST

Zomerslot

Wanneer de zomer in het stille buiten
Met witte hand zijn anemonen strooit
En zich de hoornen om het Slot weer sluiten -
Gaan wij de laan die langzaam nederglooit:

Hier is de teederheid van lang vergane
Tijden bewaard in ranken pijlerbouw
Hun vluchtige van alle zwaarte ontdane
Weemoed weeft om het huis een waas van blauw.

Wanneer het duistert zien de leien daken
Met hun ovalen ramen naar het grijs
Der binnenplaats die nooit meer zal ontwaken

Daar nooit de Vorst meer weerkomt van zijn reis
Met zijn gevolg in mantels van scharlaken
En zijn gewaden wit als Edelweiss...

J.J. VAN GEUNS

Scheveningen, dood-seizoen

In een kleinen lichten bar met meubels-in-de-was
Hebben wij lang veel britschen drank gedronken;
't Was er intiem en warm, zoo achter 't dichte raam
En buiten deed de zeewind d'ijz'ren stoelen trillen.

Het leek hier een fumoir van 'n schip of van een trein:
Mijn harte was ontroerd zooals wanneer men reist;
Ik was geheel verteederd, zacht gestemd, afwezig;
Ik was als een klein kind vol spanning en heel braaf.

Toch was toen alles rustig overal om ons heen!
Bezoekers bij de tapkast deden confidenties;
O wat is men toch klein, hoe nietig is men soms
Wanneer men U zoo nâ voelt, onbegrensde golven!

Uit: *Les Poésies de A.O. Barnabooth*, door VALÉRY LARBAUD
(vertaling S.)

Europa

Een wereld woei voorbij: o stoute droom,
 Die voortleeft in harmonika-muziek
 En in de pracht van een oud grachten-home
 Maar ook in uw broze fontein, Lalique!

Als sterren ijdel vuurwerk zijn van God
 Dan zijt Gij leeg, Europa, slechts een schil,
 Nu niet: groot zijt Gij, maar Uw ziel werd zot,
 O minnares des levens, liefdes laatste gril -

Millioenen malen zag de zachte maan
 Hoe uit den chaos Gij gestalten scheidt,
 Een willekeur van vormen is ontstaan
 Sinds Gij den Stier besteegt, en toen.... Gij hebt

In zooveel eeuwen zooveel liefgehad...
 Zoekende ziel, superbe Vrouw - soms vaal
 Zooals een zwervling in een wereldstad,
 Schuw in de schaduw van een kerkportaal -

Gij waart aan levende legenden rijk,
 Een wereld stralend in een licht apart...
 Ik voel dat ik onder den last bezwijk
 Van Uw historie, van Uw koortsend hart -

Ideeën wervlen op een zuidenwind
 Over Uw landen, en een storm steekt op:
 Een nieuwe godsdienst of een koningskind,
 Een visioen of een juweelen pop -

Een moedig mensch, der massa een idool,
 Een held, een leider, halfgod of genie,
 Waarin het lang-verwachte wonder school,
 De zielstoon der gedroomde melodie...

Verrijst moeizaam maar sterk, gelijk een zon,
 Noodlottig-onafwendbaar, archi-sterk:
 Alles vervoerende mystieke bron
 Onder het somber broeiend toekomst-zwerk.

Totdat een nieuwe vorm weer overzweeft,
 Ergens een land, de mensen vreemd bevrucht -
 Dan heeft een volk een nieuwen roes beleefd
 Als een geboorte tragisch en geducht.

Uw rusteloosheid stolde in weinig tijd
 Tot een gedifferentieerd statuur,
 Gij waart één schoone wisselvalligheid,
 Triomf van mikro-kosmisch avontuur!

Volkren wier wieg stond in een rotsspelon □
 Dreven Uw leven als een vuurgloed voort,
 Menige keizer die zijn schatten schonk
 Omdat een paradisiale poort

Soms openkierde voor een eindlijk heil,
 Dat Gij extatisch telkens weer bevocht...,
 Verloor..., waarvoor Gij uw bestaan boodt veil,
 Maar dat Gij nooit durend verwinnen mocht.

Uw machten botsten onderling altijd,
 De controversen was uw passiebloem...
 Landen vergingen in ellendigheid
 Drinkend den wisselbeker van den roem -

En eeuw na eeuw vermeerderde uw glans,
De gansche wereld wist uw macht, uw wil,
Droomende verten lieten u de kans
Der overheersching, onbeperkt en stil -

Herauten van uw teelt - het koen geslacht,
Dat over verre oceanen voer -
Vestigden in elk werelddeel uw macht,
Waar de inboorling gekneveld knechtschap zwoer.

Met schatten zwaar-beladen keerden steeds
Uw vlooten uit Peru of de Orient,
Brandschatten Afrika in felle raids
En iedren bodem die maar rijkdom kent -

Uw zonen zagen niet hoe zij 't gevaar
Voor een Verandering verwekten door
Hun voorbeeld maar ook door hun bruut gebaar -
Hun winst wies snel... hun invloed ging teloor!

Hellas' illusies, Gothische mystiek,
Kindren ten kruistocht, Turksche ruitery,
Keizers en pausen, dogen-republiek
Woeien als troubadour-gezing voorbij...

Volkeren vormden zich vechtend tot staat,
Bederf zweepte overheerschten tot revolt,
En vroeg genoeg maar voor uw heil te laat
Versnelde 't tempo dat uw noodlot gold -

Industrialisatie en techniek

Werden in waarheid goden van het werk
Door wie een welvaart rijpte magnifiek,
Met andre perspectieven, wreed maar sterk -

Snel joeg de waan van het bezit u voort,
Sirenen loeiden door bevuilde lucht,
De stem der stilte was al lang vermoord
In 't felle leven van uw triest tumult -

De vreemdste weelde met een wondermooi
Opbloeien van veel vreugden in uw hof
Stiet op ellenden van het laagst allooi,
Waar nauwlijks schijn van menselijkheid meer trof -

Alles was afgedacht, alles gezegd,
Raffinement streelde de zielen moe,
Maar wie zich aan uw hart te luistren legt
Hooft hoe de spanning steeds zich spitste toe -

Tot eensklaps toch nog onverwacht de krach
U wild-waanzinnig scheurde en open-reet,
Gij dwaaldet rond met een ontzinden lach
Om wat het leven aan zichzelf misdeed...

Verheven-dom, grotesk èn grootsch: fataal
Raasde de furie gansch de wereld rond,
En een granaat versplinterde de paal
Waarom de Stier zich u terwille bond...

Dit was het sein - en uw hegemonie
Zwijmde verbijsterd weg op roode wolk,
Er was geen enkele oude litanie
Die nog iets zingen kon voor mensch en volk -

Maar een verbeten trots, een arme wraak,
 Mateloos leed, een onverdiende nood,
 Zetten uw ziel-in-rouw hopeloos schaak,
 Woelden uw laatste smarte-kindren bloot -

Uw Kemmelberg... 't Masoerische moeras...
 Verdun..., 't herdenken martelt altijd weer,
 En toch: de kindren stoeien in het gras,
 Klaprozen bloeien en de lucht blauwt teer!

Natuurlijk: Gij leeft verder als een Vrouw,
 Die eeuwig schoon zichzelf overleeft -
 Gij waart voor onze wereld de flambouw,
 Maar thans de hand, die oud werd en die beeft -

Wij vliegen even over uw gebied,
 En denken aan een kostbaar souvenir...
 Gij zijt echter de wereldruimte niet!
 De mensch snelt verder, roekeloos en fier -

Er zijn geen grenzen en geen eindigheid
 Dan voor den dood: als het verdwaasde hart
 Gelijk een vlinder door het licht geleid
 Den horizon zoekt en op-brandt apart

Zonder besef van uw goddelijk Lot,
 Toevallig werelddeel, conglomeraat,
 Wellicht vervulling meer nog dan gebod:
 De brug van dertig eeuwen over de aard.

L. ALI COHEN

[Vier gedichten]

I

Na het banket

Mijn God, wat zijt ge wreed op deze nacht:
de Heiland werd geboren
en gij laat me kwijnen bij die dwazen
die met het leed van andren gloren
en in hun roes van slechte wijn aan 't razen
gaan, terwijl de tafel lacht.
(En dan die vrouw met hare peerdemuil.)
Adieu - blijf wroeten in uw keurig vuil,
ik wensch je goedennacht!

II

Pand-ballade

Wat nog droever dan de regen
en de thuiskomst der oude hoer,
wie geldgebrek en wortige kwalen wegen,
die assche zeefde op een winterkoer;

en wat nog stiller dan de vorst
die zich aan dak en goten reeg
boven heur raam dat nauw te schijnen dorst
als recht de rook naar de mane steeg?

III **Nihil**

Niets komt meer
door de wereldkorst,
niets antwoordt meer
in mijne dorre borst.
Wat niet begraven ligt
verteert koud-vuur.
Vraag de dag geen licht,
de tijd geen uur
en de hemel geen verschiet,
want wat nog leeft, is niet.

IV **En daarom...**

En dààrom zal ik zingen
de zang die geen einde kent,
en in nukkige nijd bedwingen
al wat mij lager ment.
De trots, de blinde hoop
en de beterkoop der mensen,
de vrouw, de vroege rouw
en de steriele wenschen.
En minnen wat zichzelf mint:
de zon, de dood, de arbeid en het kind.

BERTEN SCHEPENS

Tot den stilstand

De geborenen, hun vlucht is wijd.
Zij kunnen alles worden; het verdoemen
kan bloed ophitsen tot vurigen strijd
of neerslaan tot schuw stamelen en roemen.

Leven en woelen kunnen de kiemen,
die uit den nacht opkwamen tot het licht;
zij kunnen de wereld met hun waanzin striemen,
zij kunnen stikken onder het gewicht.

Dwaze, dwaze harten die bewegen,
hersens die de duisternis doorploegen,
oogen die den hemel iets afvroegen,
monden die spraken, en de wereld heeft gezwegen.

Stilstaan moeten zij,
ingekringd vuur,
zoo gaat de tijd voorbij,
zoo eindigt de natuur.

M. MOK

De moede zwerver

Ik weet het huis niet meer,
Waarin eens m'n leven begon;
Iedere weg keert langer weer
En altijd verder wijkt de horizon.

In alle kroegen schreeuwen radio's,
Ik eet er een oud stuk brood;
Later loop ik moe en hopeloos
En wacht in den regen mijn dood.

Droomen zijn er in elke nacht:
Dan gloeien de dahlia's rood
Om 't huis waar een moeder me wacht
En koesteren zal in haar schoot.

Maar geen van de wegen er heen
Weet ik meer, sinds dit zwerven me won;
Dat de dahlia's bloeiden alleen,
Toen dit eindeloos sterven begon.

MAX VAN VELDEN

Dichters

Aan T. de Groot

Zij schreven verzen; schreven niets bij tijden
 en vreesden, dat het dichten was gedaan;
 tot weer hun monden wijsheid rhythmisch zeiden
 en weer copie ter perse is gegaan.

Zij schreven verzen, schreven onderscheiden;
 elk schreef weer anders, schoon hij eender dacht;
 want zij vertolkten slechts hun eene lijden:
 de mensch op aarde, die zijn hemel wacht.

Zij schreven verzen: prevelden gebeden,
 maar hadden van hun dagen niets verstaan;
 zij wisten niet, wat veel millioenen leden;
 zij waren slechts met eigen lot begaan.

En toen zij toch een dag den brand bespeurden,
 sloten zij zeer zorgvuldig raam en deur...
 en in hun kamer, waar roô-rozen geurden,
 werkten zij voort aan 't rhythmisch, schoon gebeur.

En toen de hemel dond'rend nederkraakte,
 en d'aarde uit haar oude banen schoot,
 dronk d'eene thee, waar d'ander verzen maakte
 en wijl een derde 't laatste venster sloot.

JAC. VAN HATTUM

De twee vrienden

Voor E. du Perron

De schouders hoog, de kop tot bijten klaar,
 Eén hand met nagels in de jas getrokken
 Die woelig kreukelt, strevend van elkaar
 De knieën, als belemmerd vleugelpaar:
 Vreesacht'ge vogel, uit zijn vlucht geschrokken!

Maar links daarvan het stoer-vierkante bokken,
 In kalm-gelijnde jas vaster gaard;
 De donk're stof verleidt haast witte vlokken
 Omlaag te komen; als voor ijsbeerhokken
 Schijnt die gestalte heerschend uitgespaard!

Rust en gejaagdheid, eeuwig paar van vrienden,
 Kunnen ook anders nog omschreven worden:
 Loopt daar een gek met 'n broeder van 't gesticht?

Een Muzenleider met Pegasosros,
 De pezen door, ontmoedigd en bijziende?

Of een kap'tein met 'n lamme albatros,
 Die hij goedaardig in de veeren porde,
 En die vergeefs zijn knieën heft naar 't licht?

S. VESTDIJK

[Twee gedichten]

Infante

I

Hoe kwam zij daar verdwaald,
 waar de zon Castilië schroeit,
 geboren voor geluk,
 zoo totterdood vermoeid?

Een vogel, schuw en bevreesd,
 en zwerfend van zaal tot zaal,
 weerloos tusschen de muren
 van een streng Escuriaal.

Meedoogenloos besloten
 tusschen die wreede pracht,
 waaruit zelfs droomen niet vluchtten,
 bij dag niet en niet bij nacht.

Eed'len en trotsche vrouwen
 neigen in hoofsch betoon
 voor Spanje's ranke Infante, -
 het hart vindt er geen woon.

Soms leunt zij uit een venster.
 Het water van de fontein
 klatert zoo koel en helder;
 zij voelt ergens een scherpe pijn.

Oranjeboomen geuren;
 zij sluit het venster weer dicht
 en draagt door de hooge gangen
 het masker van haar gezicht.

Zij was allang gestorven
 voor de dood haar tot zich nam
 en met snelle, zeek're handen
 doofde een kleine vlam.

Zij was allang ontvloden,
toen zij zwierf van zaal tot zaal,
weerloos tusschen de muren
van een streng Escuriaal.

II

Men heeft haar een ochtend gevonden,
toen de vroegmis gelezen was,
in het park bij den versten vijver
op het korte, verschraalde gras.

De smalle schaduw der struiken
beschermd haar voor de zon,
maar geen beschutte haar leven
voor Castilië en Arragon.

Zij lag daar gelijk een vogel
in zijn snelle vlucht geraakt,
neergestort en ontredderd,
onverhoedsch tot den dood ontwaakt.

Men heeft haar weggedragen,
haar handen vielen naast de baar,
zoo tener van geleding
maar van kleinoodiën zwaar.

Het kruis tusschen smalle ving'ren,
gebeden bij nacht en bij dag,
het stille schijnsel der kaarsen,
waar een kleine Infante lag.

Over Spanje zongen de klokken
van kapel en kathedraal,
herdenkend een schuwe doode
in het streng Escuriaal.

JAN R. TH. CAMPERT

Strophen

Nu geurt de bloem. -
De schoone dieren glanzen
In al te weeldrig vel.
Doch gij,
Ge zijt nog schooner dan de dieren,
Dan het lichte dansen van de hinde,
Dan het ruischen van den stroom.

Uw stem. -
De zilvren rimpling van het diepe water.
De zeilen zijn zoo wit
En zeilen naar de zee.
Ge zijt nog zachter
Dan het weelde-splend water;
Ge zijt nog blanker
Dan de zeilen langs de reê.

En toen, verrukt toch
Heb ik U gezegd:
Ge zijt nog koeler, schooner dan een beeld
Van marmer, wit zich spieglend in 't water.
Witter echter is
Uw dier gebeent,
In somber hout voorgoed gekist.

F.J.H. LOUSBERG

Forvm Romanvm

Hoeveel zijn nog in leven?
 Vanmorgen stierven zeven
 uit de verziekte rest.
 Is het de oude plaag,
 de pest?
 Men mompelt van een nederlaag
 die Caesar leed.
 Een jonge stier brult voor het laatst een heeschen kreet.
 Het smalle gouden mes kent geen erbarmen
 en sneeuw wit in de blauwe lucht al 't marmer.

Purperen mantels wappren in den wind.
 Het Forum wacht totdat het spel begint.
 Het uur is daar.

De burgers wijken plechtig voor de keten
 van Vesta's priesteressenschaar:
 zij weten
 haar reinheid als een muur
 die het bestaan behoedt
 van het gewijde kleine vuur
 dat eeuwig branden moet -

maar elke vlam sterft eenmaal ongevoed,
 volkeren werden immer horden wolven,
 beschaving op beschaving ligt bedolven,
 alles ging stuk - het heeft zoo moeten zijn,
 ziet, op het puin
 de duizenden sneeuw witte sterren der jasmijn.

ERIC VAN DER STEEN

Vroege vogel

Er kweelt een vogel op een tak,
waar 't loover nog niet leven wou;
de lucht spant ijzig, grauw en strak
over de Februarikou.

In trillers slaat het vogellied
over het doode, dorre hout,
stuwend, of men een kogel stiet
door het slapende winterwoud.

Dan wordt het weer droevig en stil,
de zang verstikte in 't doode mos.
Maar dieper hoort men in het bosch
den vinkenslag, staalblauw en pril.

ALEX CAMPAERT

Moeizaam gebed

Mij heegaan en mijn wederkeren
omsluit Gij met eenzelfde Blik,
Ge kent vanaf de morgenlach
deze avondlike snik.

God, de seizoenen gaan moede en verward:
de wind ontluistert 't licht der weiden,
en uw onverwinbaar Hart
laat niet de ooften rijping beiden.

Nooit is de zomer groot genoeg
voor mijn van U verwijderend verkennen:
de wijn is zuur, want de oogst te vroeg,
de zaaier zal niet vóór het onweer mennen.

Ik weet uw kennen van mijn wrang ontberen,
van de ongesproken woorden van mijn eenzaamheid,
dat eenzaam blijven zal wie heden lijdt,
want het getij gaat om de keerkring keren.

Ik voel mijn bittere kracht de grenzen zoeken
der wet - o zoet gevaar! - voor uw Gelaat;
en slechts zal ik niet alle krachten vloeken,
als niet uw Arm mij, arme, nederslaat.

JAN VERCAMMEN

Reisplannen

Nog nooit werd er een kind geboren,
dat zó omgeven werd
van zorgen in den herd,
die slechts den vader zouden horen.

Maar als gij moeder zijt,
mag ik als vader dan fungeren?
Laat ons dan samen gaan dineren
temidden jazz-laweit!

Den boom kent men aan zijne vruchten,
den ooievaar aan 't wicht
dat nu te kraaien ligt
temidden trein- en tramgeruchten.

Geef mij een beker wijn;
want weet wel, Floriberta Boelen:
ik wil mijn koortsgen toorn bekoelen
voor onzen boemeltrein.

We zullen gaan naar Blankenbergen;
en gij meugt met ons mee,
want gij houdt van de zee
en kunt zo goed zeehonden tergen.

Maak, dat ik niets vergeet.
Hooft gij nog geen sirenen fluiten?
Smoort gij een pijp: ik zal mijn kuitentonen
als een proleet.

PAUL VLEMMINX

Rondeelken

In welke beek zijt gij gewassen?
En welke god heeft u gekust?
Ge zijt zo fris, dat ik nauw lust
uw zoeten mond uit vrees voor brassen.

Ik hoorde pas: 'De mens is asse';
maar gij zijt hemels toegerust.
In welke beek zijt gij gewassen?
En welke god heeft u gekust?

Zijt gij een krijgsgodin? Hoe passen
wij dan bijeen? 'k Word ongerust,
want gij komt mij opeens verrassen.
Wie maakte u zoo zelfbewust?
En welke god heeft u gekust?

PAUL VLEMMINX

Uit: Speciosa Deserti.

Herinnering

Er zijn veel woorden op herinnering gelegd -
als dunne schelpen, die behoedzaam gij of ik
op 't grijze water spreidde

als veeren voor een blanke lucht, nauwelijks
gedragen op de wieken van den wind - vluchtende zeilen
op den wind -

zoo zweefden bloemen in de warreling
van de rivier, tot winter viel, en zij
in een kristallen graf verstijfden

Er zijn veel woorden op herinnering gelegd -
zij zonken in een vers dat als het ijs verstart
en roerloos blijft

Er zijn veel woorden op herinnering gelegd
en geen dat bovendrijft -

S. LENORMAND

De blinde

Hij heeft gezwegen toen zijn warme oogen,
eenzaam in het bleeke bed van zijn gelaat,
zacht en beschut onder de wenkbrauwoogen
afstierven in nevelig doodsgewaad.

Hij heeft gezwegen, want bij zulke dooden
legt men een deel van het eigen leven af
en wordt het albestaan een vreemde episode
en de aarde slechts één donker graf.

LOUIS DE BOURBON

Oud huis

Vanuit den trein zie ik een huis,
een oud wit huis met breede deuren
en luiken voor de hooge ramen;
een groote woekerwilde tuin
met middenin een zware boom,
een kraaiennest hangt in den kruin.
Een vaag en onbenoembaar treuren
gaat door den tuin en om het huis.
De wind die waait van Oost naar West,
van Noord naar Zuid, in eeuw'gen keer.
En alles wat van vroeger rest:
een niet te hooren ijl geruisch
van oude stemmen. -

Een tehuis

is het geweest voor wie, wanneer?
Hoe is het leven hier gegaan
dièn éénen dag, dien éénen nacht?
Welk kind heeft onder 't raam gespeeld,
wat heeft een mensch zich hier verbeeld?
Waar is het alles heengewaaid,
het broedsel uit dit warme nest,
naar Noord en Zuid, naar Oost of West?
- En waarom moet ik op dit uur
er even langs gekomen zijn
en houden van dat huis....?

JOHAN DE MOLENAAR

Analyse

voor R. Herreman

Verlangen, dat me nooit verlaat -
mij, de eeuwig verliefde en eeuwig verlatene,
overal eenzaam, waar hij ook gaat,
de steeds revolteerende en altijd gelatene -
wat al verrukte zaligheid
spiegelt uw huivring me voor
in verren droom.

Dualiteit

snijdt door mijn wezen de voor,
waaruit als onkruid 't duister wonder
van de dubbelvrucht moet rijpen:
steeds vol geluk en altijd zonder.

MAURITS DE DONCKER

Het laatste glas

Voor de boerenkroeg in den avondwind
drink ik mijn laatste glas absinth.

Het gras der weide is donkerrood,
in 't groene zonlicht danst de Dood.

Daar danst 'n stier met 'n lange baard,
daar wentelt wulpsch 'n kreupel paard,
daar roeit 'n reiger door 't roode gras,
'n kikker kwaakt 'n sombre jazz.

De Dood danst in 'n blauw habijt
op den scherpen rand der eeuwigheid.
Boven z'n hoofd zakt de groene zon,
z'n mantel is paarse schaduwbron.

Het licht straalt de sombere wereld blind;
ik drink m'n laatste glas absinth.

De Dood danst in een blauw habijt
op den scherpen rand der eeuwigheid.

VIC. REINDERS

Donzen geluk

voor Jan Greshoff

In verrukking stamelt hij haar naam;
 witte bloemen waaien stralend open,
 en de ruit slaat aan van liefdes aâm
 (gij vergeeft de samentrekking, mag ik hopen?)

Dit is mooier dan het bruidstoetlopen,
 daartoe toch is ieder wel bekwaam;
 Dit geluk is wit en zonder naam
 vóór de vlugge persen 't roetzwart dopen
 in de trouwrubriek met andren saam.

Durf te vluchten uit de santekraam
 vóór de vreugde op u nederdruppelt
 uit een suik'ren kraan, laf amalgaam
 van hoera's en blommen, dit infaam
 tralala, dat aan de zijde huppelt
 van een bruigom zonder vrees of blaam.

LEO VAN BREEN

Tropische avond

Wanneer de laatste vage dagegloed
dooft op de ruige koppen der vulkanen,
die als hoog-tronende titanen
de groene velden aan hun voet
beslaan met schaduwen als donkre vanen, -

Als van die hoogten weer, als koele wijn,
de avondwind door 't duistre dal komt stroomen,
en dronken weelde beeft in 't loof der boomen,
terwijl het volk daaronder, donker, klein,
beveugeld langs de wegen lijkt te zweven,
en na een zwoelen dag zich voelt herléven,
den avond zwelgend als een rijk festijn, -

Dan, als de eerste sterren openbloeien
aan het onpeilbaar blauw priëel,
en vuurvliegzwermen, talloos veel,
dwarlend uit zwarten grond hun tegengloeien, -
dan drink ook ik een roes van vreugd en vrede
uit dit mij vreemde tropenland, -
want wààr het lot den droomende ook verbant,
overal groeit de wondertuin van 't Eden.

ADOLF TER HAGHE

Twaalf gedichten door S. Vestdijk*

Slot bij Eindhoven

Al 't ijzerwerk dat roestig en dunarmig
 In staven bladervlakken overbrugt
 Is norsch bezet met wondgrijs uitslag, darmig
 Als door nappen van inktvisschen verlucht.

Haast meent men, dat op ied'ren bodemsteen
 Een krab verrot verzonk en daar bleef dralen.
 Beweging schijnt er bij dat blad alleen,
 Dat even rot - of is 't een visch? - spiralig

Duikt naar het duizendtal der and're bladeren,
 't Nervige legioen onder de moeren
 En schroeven, duigen, spangen en kamraderen,
 Bouten en kettingen die 't slijk afsnoeren. -

Daar drijft een kreng, spierwit en opgeblazen.
 Te middernacht loopt 't leeg. Een doedelzak
 Weerklinkt als op een boerenkermis. Wazig
 Zeilt een wit scheepje naar een kinderhand...

* Uit twee bundels: *Vrouwendienst*, en *Kind van Stad en Land*.

Oud gerechtsgebouw (Stadhuis te Delft)

Voor J. Greshoff

Onder de kroonlijst gluren half voorover
Vier hoofden. Naast den gladden jon'gling hangt
Een baardig krijgsheld; dan, zwaarder en grover,
'n Fonteingod, die naar stroomnymphen verlangt,

Doch dulden moet, dat hem een leeuw flankeert
Met ruwgegolfde manen en een ring.
Is 't déze vierschaar die het recht beheert?
En 't wilde Dier spreekt mee in het geding...

Op 't steenen front, geleund aan sierpilaren,
Wil een gestalte uit haar plooiën komen:
Een godin met de weegschaal van het ware
Recht; en, als had zij een beroep vernomen,

Treedt zij uit, daalt af, - maar verstijft van verre
Voor rijen blauwe, ronde duivenkoppen,
Die 't dak bevuilen en haar hulp versperren
En zich aan 't hart der magistraat verstoppen!

Berchtesgaden

De rand is witberijmd, langs donk're kloven
Glippen de schichten, die het glas verzilveren;
Zij dalen door kristalblokken, waarboven
De steilste, gemzigste jachtvelden schilferen!

In deze schaal plantte de heer het kruid
Der naakte bloemen, die, - vreemd in de dalen
Van 't Noorden met hun kleurige sandalen, -
Ontkweekt zijn aan een diep-aangrenzend Zuid.

En als de wachters bij die paradijzen
Stelde hij tusschen 't groen de huisjes aan,
Die nederig en onderworpen, grijs en
Knechtelijk in het kunstig bergdal staan.

Hochgern

'k Wil door gekleurde ruiten
Het hoogland wel bewonderen;
Het witte beeld blijft buiten;
Ik zal mij stil afzonderen
En honderd brieven schrijven, -
Als ik den nacht mag blijven,

En alles wel verstaan in
Haar donker dialect,
Uit 'Eschelmoos' vertalen
't Gezochte daltraject,
En al 't hoogduitsch verdrijven, -
Als ik den nacht mag blijven,

En ook de kind'ren groeten
En bidden voor de lamp en
Den echtgenoot ontmoeten
En praten over rampen,
Die in hun mond bekliven, -
Als ik den nacht mag blijven,

En zelfs de schoenen binden,
De ski's of het rantsoen,
Ik zal het brandhout vinden,
In tegelkachels doen,
En met de vesters kijken, -
Als ik den nacht mag blijven.

'k Wil lange járen zoeken
Een rotsgelijkenis:
Gezicht op steile hoeken,
Oud als het hare is,
Ik wil in kou verstijven, -
Als ik den nacht mag blijven.

De vriendin

Onder aan de trap verbeidden hoogblonde
Lokken mijn komst; ik liet haar zoo lang staan,
Omdat zij door haar moeder was gezonden
En ik wel wist, dat zij nooit op kon gaan

In mijn verbeeldingen: bedekt met wonden
Door ridders, die ik hoopte te verslaan,
Kwam ik soms aan haar voeten vallen. 'Zonde',
Dacht 'k, 'wat kijkt ze weer suf, geen kreet, geen traan!' -

Er was 'n portret waarop wij beiden stonden:
Prins en prinsesje; ik heb 't weergevonden,
Want 'k wou niets in dat album overslaan.

En ik beken mij, ruw en onomwonden,
Dat zij hieraan voor altijd bleef gebonden,
Als last'ge zuster die niet heen wil gaan.

De ongrijpbare

Die steen, naar mij geworpen, was die niet
Voldoende om een vriendschap op te bouwen?
Wat men niet zien kan lokt als verst verschiet
Soms al ons heimwee, - of een kreet van pauwen,

Bits en verborgen, ons 't tempelgebied
Scherp voor de oogen plaatst. - Een sterk vertrouwen,
Om op zijn los gebaar zooveel te bouwen!
't Was of een toovervogel 't mij verried...

Maar 'k koos het nooit tot breeder fundament,
Dat voor een eeuw'ge Ronde Tafel dient,
Waar men te slaap'rig is om veel te twisten.

Kiest nooit 't Walhalla, maar laat Loke's listen
U verder lokken; kiest hém, kiest tot vriend
Die met één armslag zijn verachting zendt!

Vader en zoon

Hij was een ruw en onbehouwen stuk,
En bij het fijne drijfwerk van den zoon
Stond hij verbaasd, zooals een reus zich bukt
Naar dwergen, haam'rend aan een koningskroon.

Hij kon niet mee. En kwam men hem te na
Met lofzangen op zijn ontbloeid geslacht,
Dan werd hij norsch, en kraakte in den nacht,
Geloofde aan stormen, vorst en bloesemschâ.

Eerst dacht hij zich zoo zwak dat werk, dat hij
Het breken moest en krachtig overdoen!
Maar nu hij zelf haast heengaat uit de rij,
Sluipt iets onhandig-sierlijks in zijn doen,

Alsof een oude berg een druipsteengrot, -
Die hij veracht, maar toch in eenzaamheid
In zich bewondert soms, - tegen 't verbod
In holten toelaat, en niet meer bestrijdt.

Straatlied

En daarom, burgers, goede slok!
 Vergeet haar bruinverkleurden rok.
 De kind'ren zingen van den bok.

Haar rimp'lig vel, een kwaad orgaan,
 Loopt jaren lang dezelfde baan,
 Komt jaren bij de scholen staan.

En zij onttrekt zich niet te gauw,
 Als had ze lief dien ouden bouw:
 'Ze heit, ze heit de bok an touw!'

Het ingevreten zwart der looien
 Wang wil meer, wil nieuwe gooien
 Van slijk, die haar nog meer berooien.

Ze schieten uit de keien op,
 Trekken haar voort, schoppen haar stok,
 Bevuilen het versleten vod.

Men zegt, zij bracht haar pasgeboren
 Kind om, jaren her. - 'Wij hooren
 Ons geweten minder storen.'

'De straf, de zonde zijn een paar.' -
 Zij gaat steeds eigenzinnig waar
 Veel kind'ren zijn, en aan 't gevaar

Onttrekt zij zich niet al te gauw,
Als had ze lief dien ouden bouw:
'Ze heit, ze heit de bok an touw!'

En daarom, burgers, goede slok!
Vergeet haar bruinverkleurden rok.
De kind'ren zingen van den bok.

**La sérénade interrompue
(Préludes, Debussy)**

‘Mijn stem is nog onzuiver,
Vol gapingen en gaten;
De nacht is koel en huiv'rend
In eenzame straten’

‘Bespeel ik mijn mandoline;
Het venster, waarheen ik toog,
Ligt voor een cavatine
Wel te hoog.’

‘Soms val ik terug in gamma's,
Aan liederen weinig gewend;
Mijn meester zei: helaas,
Een grillig talent!’

‘Maar ook durf ik tonen te nijpen
Zooals hij mij nimmer leerde,
Die ik in diep-eigen rijpen
Haar vereerde.’ -

‘Wat daar? Voetstappen remmen
In schuifeling... Wát daar?
Mijn mééster staat te stemmen
Aan zijn gitaar?’

‘Ik zie hem een glinsterend ding
Met milde hand begraaien;
O, gluipt'rige aterling,
Geleerd canaille!’

‘Met ronde borst? Straks woorden
Van liefde, koene vragen?
Dat kunstig stel accoorden
Moet ik verjagen!’

Gitaar en mandoline,
Ze botsen wild op elkaar,
De schoone te verdienen
Door luid misbaar;

De leerling behoudt de zege,
De ander vlucht, durft niets wagen
Tegen dien snarenregen
Van klinkende slagen! -

En dan klimt boven het gonzen
Een ongewilde toon,
Waar in het verstillende bonzen
Als trillingen woont,

Het venster blijft gesloten
Voor hem als voor den ander,
Al weet hij, vastbesloten
Nu, en vermander,

Een hoog, schril lied te vinden
Zooals vóór hem niet één.
Het fladdert weg met den wind en
Hij gaat heen.

Semiramis

Eerst meende 'k, dat op 't groengetakt terras
Geen vrouw of vrouwsgelijken zich bevonden.
De violist deed uitgeleide, mikte
Zigeunerwijzen in 't champagneglas

Waarmee men mij deed leven! - Maar toen was 't
Of in 't menu een oproep stond geschreven, -
Tusschen de wijnmerken, als roode wonden, -
Dien ik als éénige der gasten las.

Onzalig hield ik aan, toen ik ontdekte,
Dat honderd ommegangen op de tuinen
Zich torenhoog en als een doolhof strekten!
En zoo verwekte 'k achter mij een jacht

Van fraak en witte das en koksvoorschoot, -
Tot 'k machteloos mijn hand door 't hekwerk stak,
Waarachter steile wenteltrappen vielen
Tegen een naakt en ledig avondrood...

Afstand

Zij heeft haar lichaam vluchtig maar gegeven,
Al liep zij door de gangen op en neer
En is tot 't laatst toe met mij opgebleven,
Zoo bang, zoo koel; al kwam zij, telkens weer

En telkens, in die blinde angsten van
Dom dier in opgejaagdheid mij bezoeken.
Zij is te grijpen, dacht ik, greep haar dan, -
Maar 't spook bleef grijnzen uit de vele hoeken.

Nu nog de nacht. - Nu kan ik mee gaan wand'len,
Fluist'rend door kamers hol en verveloos,
Mij met het spook afgeven, en zoo hand'len
Alsof ook ik die zelfde angst verkoos

Boven genot, de lust van 't kreunend sterven
Verwerpen gaan, omdat die dood te kort
En te vergeefsch zou zijn, - nu kan ik zwerven
Met 't eigen lichaam, dat weer eenzaam wordt.

Een vrouw

Ze kantelt van links naar rechts,
Nu hier bij mij en dan weer weg,
Kant'lend van links naar rechts.

Alles heb ik uit armoe gegeven.
Ze nam wel om in het leven
Te blijven, 't was haar recht.
Ook gedraai naar links en naar rechts:
Lachen en liegen; niets slechts
Werd daarmee gemeend:
De waarheid is niet versteend,
Wordt altijd anders gezegd.

Ze kantelt van links naar rechts;
'k Voel haar schouder zoo stug;
Vlechten haar op den weig'renden rug
Gezien en dan weer terug
Gewenteld, en weer in de lust:
Kom bij me, een kus!
'Hoe kan ik,
Dan hier, en dan in mijn geheim,
Hoe kan ik dan bij je zijn?'
Soms ben ik haar als een monnik,
Verlangend, vervloekend zijn heks!

Ze gaf, ze neemt zich weer weg.
Ze wandelt van links of van rechts
Op mannen toe die rondom ons jagen,
Geeft haar mantel te dragen,
Wat ik haar weiger zal zij hun vragen
Met de oogen aan mij gehecht.
Ze schetst om zich heen een vuistgevecht
Of het wenschbeeld der zilveren kragen,
Stram op haar wachtend van links naar rechts!

Maar nu dat de slag voltrokken
Is, en zij afgleed van heer naar knecht,
Nu zie'k haar in wintervlokken
Wank'len van links naar rechts.
En nu zoek ik vriendschap te geven
Aan hen die het laatst bij haar bleven,
Tracht pijnlijk mede te zweven
Naar het laagste, het minste slechts...

Meimorgen in Limburg

Voor Nel Wiegersma-Daniëls

Begraaf mijn hoofd in bloemen en verwoest mijn mond:
de morgen schuimt als wijn, de felle hanen kraaien
gelijk voor duizend jaar, en zie ik ben gezond
als d'akkerman die glanzend koren staat te maaien.

Het lauwe bed staat tegen, koele waters doen
het huivrend lijf in zachte zilverscheuten blinken,
wij fluiten Mozart, eten langzaam onder 't groen
des notelaars die trilt van liedren en van vinken.

De heuvels zwellen als de borsten van een bruid,
daarboven staat een oud kasteel vergeefs te dromen,
de aarde orgelt, iedre wegelkant is luid
van bijenzwermen en draagt witte bloesemzooien.

Maar op den top - twee zaligen van zon en blauw,
twee voorjaarskinderen, twee laat gewonnen grieken -
zien wij het dal nog vochtig van den dauw,
de heuvels flank na flank bezaaid met mozaïeken.

Een stier, verbolgen op het roestig kettingband,
koelt in het gras zijn woede met gevelde horens,
hij steigert wild, zijn kop is scheerlins aan den rand
der aarde, waar Maastricht zweeft in een woud van torens.

De mergelkerk, de witte hoeven en de beek,
de populieren waar de zoete wind bleef zingen -
ik wil hier liggen en beminnen tot de streek
zich in mijn allerlaatste vezel neer zal wringen.

Verbonden met de zee, verbonden met het land -
wij leven onvergankelijk in dezelfde lente.
Der wereld wanhoop weifelt, schrik neemt overhand -
wij zijn gehoorzaam aan de goede elementen.

JAN ENGELMAN

De aftocht

Eens laten zij allen U los:
vrouwen en vrienden en droomen -
vreezende voor een gevaar,
overhaast de wijk genomen
in een aftocht verward en ontzind,
blaad'ren voor stormenden wind.

Ook ik weet: het uur zal komen
- vandaag misschien, morgen of later -
dat zij mij achterlaten,
vrouwen en vrienden en droomen.

En met wien ik eens heb verkeerd
heeft den weg naar dit rijk verloren -
ik-zelve vergat het spoor,
hij zal mijn stem niet meer hooren
als ik hem aanroep over het eeuwige water
dan stroomend tusschen hem en mij;
reddeloos stort mijn kreet,
geen vogel haalt de overzij.

En wie ik eens heb bemind,
oogen en mond en handen -
God geve dat zij niet vindt
het pad naar dit laatste land.
Zij is zoo lief; de voorjaarswind
streelt zoo teeder niet als haar hand;
de dubbelster van haar oogen
bood mij een fonklend geleide;
het dapper hart hield stand
in een wereld van waanzin en logen.
Dwalende een pooze zal zij gaan,
vergeefs mijn terugkeer verbeidend -
O deze mond en handen en oogen...

En ook de droomen van weleer -
vermete, ongetoomde paarden -
die wij zoo lang, zoo lang bewaarden,
vervluchtigen dan...

Niets houdt stand
voor dezen grooten, breideloozen wind,
waiende over het verloren land
van hen die eenzamer dan eenzaam zijn
en in dien bond voor eeuwig opgenomen -
geen vrouwen, vrienden, droomen...

JAN R. TH. CAMPERT

De klokken

Genua

Waarvan zingen mij de klokken,
Zingen San Lorenzo's klokken?
Van de schepen die vertrokken -
Schepen die nooit wederkwamen?

Waarvan hebben zij geklonken,
Al die klokken, klanken-dronken?
Over eeuwen die verzonken
Zeggen zij hun eeuwig amen.

Hen doorklinken oude namen
Die een wereld konden lokken. -
Waarvan zingen mij de klokken,
Zingen San Lorenzo's klokken?

J.J. VAN GEUNS

De roode vaan

Van avond hing aan 't eind der laan,
uit 't oude huis, een roode vaan.

Ik vroeg mijn vader naar 't bedied
van deze vlag: hij wist het niet.

Ik vroeg mijn moeder en mijn broers,
maar 't antwoord bleef vaag en platvloers.

Toen ging ik aan het eind der laan
onder de roode vane staan.

Het rood werd warm, ik duchtte brand
en sloeg alarm. Mijn klamme hand

omklemde schuw de koopren schel
van 't huis. Ik trok en 't hilde hel,

als honden huilen in den nacht,
wanneer men moord en brand verwacht.

Nu stond de klapperende vaan
op 't dak als een gekamde haan;

de wind woei golvend door het rood,
dat knetterde en vonken spoot.

Dan trapte ik alle ruiten in;
dat gaf het vuur slechts nieuw gewin.

Het gierde en brulde door den bouw,
dien ik de vlag ontnemen wou.

Ik wilde 't warme, vlamvend rood
en dan weer terug aan moeders schoot

en weenen om het vreemd bedied
dat zij niet wist en vader niet:

die roode vlag aan 't eind der laan
op 't oude huis: die vuren vaan.

ALEX CAMPAERT

Zelfportret

(J.C. BLOEM:

De dwazen: om een vloeibren droom gekrampte banden...)

'k Behoor tot die verdwaasde lieden,
die leven willen bij een droom;
die al het andere graag verrieden
voor zelfs een luttel schoonheidsloon.

Het goede en 't kwade ken ik beide
en met een achteloos gebaar
zoek ik het kleine te vermijden.
Maar voor een waagstuk sta ik klaar.

Wat zal het eind van alles wezen,
als 'k op moet maken de balans?
In 't lot wil ik maar niet gaan lezen;
'k geef Dood en Leven elk hun kans.

JOHAN DE MOLENAAR

Notities

1489

een witte spin is in de nacht gekomen
 en heeft zijn geest bevolkt met wrede dromen
 en heeft ontvoerd verstand naar spinneland;
 nu is de waanzin 't arm hoofd komen kronen.

1490

een hand is als een eigen levend wezen
 en zoekt en tast, en 'k staar dit leven aan,
 verwonder mij om 't vreemde van de waan.
 en als een wrak drijft kalm en wak de maan.

1504

een luifel schuift haar schaduw traag
 naar 't luistrend raam, dat vaag weerkaatst
 mijn staar-gezicht, wit en vermagerd,
 en vraagt luidloos om staamlend klagen
 in mij, maar alles blijft zo stom.
 en donker gonst het in mijn kop..

1507

het sneeuwt en sneeuwt en 'k staar het trage vallen
 der volle vlokken aan uit 's hemels hallen,
 nu afgedekt met sombre wolkgordijnen.
 en 'k staar en staar maar naar de val der vlokken,
 en 'k voel mezelf tot kleine vlokken worden
 en valle' uit 's hemels halle'. in kleine brokken
 sneeuwt zo mijn leven uit de hemel neder
 en zoekt verzoeting in het moer der aarde.

JAN GIN

Vers

Aan J. Engelman

Ik kan u niet beloven dat ik zal ontwaken
uit dezen ouden, koninklijken droom;
ik heb met 's werlds recht en onrecht niet te maken
in 't sterk besef dat ik hier tijdelijk woon.

'k Wil liever droomend leven dan bewonderd sterven
een korrel in 't heelal: vergeten, ongezien
ik wil liever eenzaam over land en water zwerven:
zie, onderweg ontmoet ik God misschien.

LOUIS DE BOURBON

[Drie gedichten]

Ballade van de schemering*

Heupwiegend gaat een blonde vrouw voorbij,
 goudvisschen zwemmen in de regenplassen,
 engelen zingen voor cafétterrassen,
 zij seinen zacht: een blonde vrouw aan lij...

O schemering, nu gaan de hagedissen
 slapen tusschen de scherven van een graf,
 zij zochten reeds vanmiddag op een draf
 zich van een koele nis te vergewissen.

Camera bokst. GENOVA GONG presenta
 C A R N E R A
 hard en lenig als een zweep,
 Nurmi, het hart dat niemand nog begreep,
 ontdoet zich rustig van een concurrent à -

De haven is geopend, want geen ijs
 belet de schepen 't veilig binnenloopen,
 het roest, de ratten en de wormen sloopen
 de brekers, zij gaan nimmermeer op reis.

* Uit een bundel: Kleine Odyssee

Chariot laat voor één keer zijn schoenen poetsen,
hij sluimert in en als hij wakker wordt
ziet hij beneden zich op 't voetenbord
in eiken neus een zon, hij lacht en groet ze.

Maar het wordt nacht. Nu zijn de hagedissen
gaan slapen in de spleten van het graf,
zij zochten nog vanavond op een draf
zich van een koele nis te vergewissen.

Heupwiegend ging een blonde vrouw voorbij,
goudvisschen zinken in de regenplassen,
engelen zongen voor cafétterrassen,
zij seinden zacht: een blonde vrouw aan lij...

Zij seinden zacht: een blonde vrouw... aan lij,
zij seinen zacht: een blonde vrouw... voorbij...

De zon ontvlucht...

De zon ontvlucht onder een koele arcade,
maar in den wijn drinkt men een trek naar zee,
en weer begint de kleine Odyssee
boven het strand en langs de promenade.

Een kleine Odyssee: de nymphen baden
en één is ranker dan Penelope.
Heur haren waaien, de wind speelt ermee.
Zij kan zich aan de golven niet verzaden.

Nu deze kalme zee haar niet bedaart
geeft zij zich aan den zon: hoog, uitverkoren.

Wie naar haar ziet speelt Satan in de kaart,
maar zij is blond en zeer het aanzien waard,

zoo blond en koel en slank als vele Noren,
al werd zij in Sankt Pauli ziek geboren.

ERIC VAN DER STEEN

La Argentina

Aan T.Z.

Met trillend castagnettenspel
dat dartel draaft door vleesch en bloed,
danst in een donk'ren kleurenschat
de hartstocht van het Zuid'lijk land,
beheerschte vorm van ouden gloed,
van primitieven, ouden trant:

La Argentina.

Daar trappelen in lichten dans
de donk'ren van het Spaansche volk
rondom de heupen van Argentina:

Lagarterana!¹⁾

In de ronding van haar armen
wiegen de kruinen der dadelpalmen,
spoelt het eeuwig schuimende water
onder de brandende zon langs de kusten:

Cordoba!²⁾

Tegen de muren van de mercado
leunen de vrouwen met hun pescado,
het woelige rythme van schel gekwetter
stijgt uit haar stampende lenige voeten
schuifelt omhoog langs haar rokken, haar handen,
deint om haar ronde wiegende schouders
langs haar halsdoek en blinkende tanden:

Malaguena!³⁾

Oct. '32.

HANS G. RINK

- 1) volksdans uit de provincie Toledo
- 2) dans van Argentina
- 3) vischverkoopster uit Malaga.

Met u, met mij zij vrede...

Weer ging een dag te loor,
zijn dreun heeft uitgeklonken
en in gepeins verzonken
waakt gij den avond door...
Geef nu uw hart gehoor
en de achterdocht geslonken,
maak dat, van vreugde dronken,
't uw bonkende onrust smoor'.

Met u, met mij zij vrede...
En wakend met u mede
den avond door, den nacht,
ontworstle de eigen rede
zich aan 't vergald verleden
dat geen vervulling bracht!

FRITZ FRANCKEN

Vrijage in C-dur

leven in Holland wordt somtijds obsessie,
het dierbaar plekje grond verdraagt geen spot;
helaas, ik ben een spotter van professie!
en men bekijkt mij met een felle' aversie
en houdt mij stekelig en liever zot.

zeg letterkunde, lieve krullemie,
ik ben uw lachende aanbieder, zie
hoe ik u toelonk, schaamteloos, vermetel;
met huid en haar ga ik straks in de ketel,
gij neemt slechts treurwilgdichters op uw knie

mijn facie is een stage blasfemie,
want lach ik niet door al mijn liefdespijnen?
de Muze zag mij 't liefste maar verdwijnen.
mijn verzen tranen niet, wel potverdrie!

schrei niet, mijn Muze'al is het nog zo bitter
t'ervaren dat mijn liefde niet beklijft,
en dat van mijn aanhankelijkheid niets blijft
dan rolberoerten en oranjebitter,

en zeg verlicht aha, als deze vitter,
de lach-maar-raak, de grove dat-en dit-ter
uiteindelijk in zijn dwaze lach verstijft.

LEO VAN BREEN

Vier verzen voor de minderheid

1

Luister: daarbuiten kreten en geluiden
Der massa, namenloos, verhit en bar,
Wier horde-wetten armoede beduiden
En de triomf van het instinct dat star
Weigert te reageeren op de rede
En zelf-vervuld, verblind, vijandig broedt
Over het anders-zijn van ziel, verleden,
Van ras, van huidkleur, van den vloek van 't bloed -

Zie hoe daarbuiten schaduwen bewegen
Die dreigen als de Wet van het gevaar:
Macht is hun kracht, hun heerlijkheid en zegen,
En de overwinning is aan 't bruut gebaar.
Vuur dat genadeloos zijn heete gloeden
In één van Vaders kaamren spelen laat
Zengt in zijn teugellooze wilde woede
Het huis des Levens in zijn reinen staat.

2

Geen lach begroet het nieuwe lente-lied,
Dat als een hoon klinkt voor de weinigen
Verdiept in 't eeuwig-durende verdriet
Waarmee de meerderheid kan pijnigen,
Dat zich altijd herhaalt van eeuw tot eeuw...
Bij volk en ras... in licht en duisternis,
En in een eenzaam hart, dat met een schreeuw
Van schrik ontdekt dat het verloren is -

3

Teruggetrokken in een norsche trots
Valt leven lichter dan vervuld van haat -
Giftige kiemen zaaien op een rots,
Slaap-wandlen zoo dat men ten pletter slaat

Is waardeloos, onwaardig, laf en arm...
En zoo is ook elk tranenrijk beklag,
Dat wellicht even weeker stemt en warm
Maar dat de span-kracht breekt der zwarte vlag -

Alleen staan is een groote zekerheid,
Verlaten en verguisd zijn sterkt en staalt:
Er is een troost in 't schrijden van den tijd
Die elke meerderheid toch achterhaalt!

4

Als duizend man hun stem gelijk verheffen
Kan niemand meer alleen verstaanbaar zijn,
Als duizend man hetzelfde gaan beseffen
Dan zingen zij geen lied, maar een refrein.

Wie langs den weg staat, in het stof gebogen,
Verslagen door de troep die hem bespot
Kan dieper denken, want hij werd bewogen
Door de vermaning van het lijdenslot -

Wat is het heden in de hand der horde,
Die zich verleiden laat door leuzen-waan...
De macht van 't oogenblik kan slechts verworden,
Maar elke zwakke waarheid blijft bestaan!

De wreede wet der heerschers kan besnoeien
Het heerlijke bezit der ziel in nood,
Toch zal de wereld weder schooner bloeien
Omdat het leven eeuwig is en groot.

L. ALI COHEN

Kwatrijnen

I

Hij sprak: dit is de wet, waarnaar gij leven zult.
 Hier wordt ook u mijn laatste wensch onthuld.
 Herken mijn woord: al uw verzuchtingen
 En smeekebeden zijn in mij vervuld.

II

Niet aan het eind der uitgemeten dagen
 Of in der menschen onophoudlijk klagen
 Gaat gij verloren, wereld, maar in mij
 Wanneer uw stormen door mijn lichaam vlagen.

III

Waarom verlangt de zieke naar het leven
 En de gezonde naar 't verlossend sneven?
 Zijn in de wereld op- en ondergangen
 Dan niet hetzelfde en voor ons om 't even?

IV

De overmoed der waatren is zeer groot.
 De heerschzucht van den storm is overgroot.
 Maar grooter dan de macht van wind en wateren
 Is van het kleine hart de groote nood.

V

Ontzinde smart... wie heeft er medelijden?
 Bezeten vreugde... wie zal zich verblijden?
 Is hij niet wijzer, die in éénen glimlach
 Zijn pijn en zijn verrukking kan belijden?

D.A.M. BINNENDIJK

De droom van den schoolmeester **('n Mislukt heldendicht)**

Voor Karel Van den Branden.

Ik droom van een land waar geen scholen zijn,
Geen scholieren, geen boeken, geen borden,
Ik zou op 'n eiland, ver weg, willen zijn
In de Zuidzee, een ander mensch worden.

'k Ben 't moe altijd net en beschaafd te zijn,
En tot voorbeeld te dienen aan knapen,
Die liefst op de straat of in 't bosch zouden zijn,
Dan hun jeugd hier te zitten vergapen.

In plaats van met sommen 't groot bord vol te schrijven,
Of te grommen om 't duldloos, nooit-eindend gesnater,
Liet ik me liever wellustig-traag drijven
In de stille lagune met 't glas-klaar, blauw water.

In plaats van de jeugd met moraal te vervelen,
Verkoos ik onmiddellijk, te zamen te trouwen,
Mijn lusten en liefde, mild, eerlijk te deelen,
Met een half dozijn, jonge, inlandsche vrouwen.

Ze koken het maal boven 't houtvuur, elk
Op hun beurt en geen één denkt aan morgen,
Hun tanden blinken als kokosmelk
In hun donker gezicht zonder zorgen.

Soms zingt er eene 'n vreemd, wiegend lied
Van liefde, bloemen en vruchten,
Doelloos en schoon weer hier 't leven vliet,
Paradijs zonder verboden vruchten.

Mijn vroegere leven was vreugdloos en dwaas,
Ik zal rustig mijn uur hier verbeiden,
Uit dees vreë in een diepre verglijden,
Pijnloos en zonder geraas.

Ik droom van een land waar geen scholen zijn,
Geen scholieren, geen boeken, geen borden,
Ik zou op 'n eiland, ver weg, willen zijn
In de Zuidzee, een ander mensch worden.

Naschrift

Ik zal, met dat eiland, helaas, moeten wachten:
't Is weer eens examen; (ik kan het niet beetren!)
Zeshonderd opstellen: veel fouten en weinig gedachten,
'k Zal die, in Godsnaam, maar verbeetren!

FRANS DE WILDE

Aere Perennius

Voor M.

o, in het laatste smalle dal
 waarin mijn lichaam droomen zal,
 gerust als voor de zondenval,
 de groeve waar ik proeven zal
 de geuren van de dood -

o, deze laatste harde schoot
 waarin mijn lichaam, niet meer rood
 en trillend nu, maar dood
 en vredig rusten zal: een boot
 die nooit meer varen zal -

o, zal Uw adem mij daar vinden:
 gij die ik zoo verwoed beminde,
 dat liggende in Uwen schoot
 ik worden kon een doode boot
 die aan het einde van zijn tocht
 bleef rusten aan de laatste bocht?
 o zal aan deze witte kusten
 Uw harteropen bij mij zijn,
 dat ik als van den witten wijn
 vervuld, zal droomen van ons samenzijn?

of zal, in 't zwarte rotsenland
 Uw kreet nog dwalend, aan de kant
 weerkaatsend, waar de kant haar stiet,
 zal nimmer meer Uw stille lied
 mij vinden als ik liggen zal
 in 't laatste smalle doodendal?

o, hoe zal ik de vrede vinden
als ik U niet meer hooren zal
en droomend in mijn smalle dal
nog hunker naar de zoo beminde?

Ik denk dat ik nooit sterven zal.

MAN ARNET

Onsterfelijkheid

*Salva llama creadora del mundo
Lengua ardiente de eterno saber,
Puro gérmen, principio fecundo
Que cueadenas la muerto à tus piés!*

.....

*Hombre débil, levante la fiente
Pon tu labio en su eterno raudal,
Tu seràs, come el sol en Oriente,
Tu seràs, come el mundo, immortal.*

POEMA DE DON JOSÉ ESPROCEDA.

Heil, scheppingsvlam, des eeuwgen Wetens
De vuurge tong, 't bevruchtend zaad,
De reine kiemkracht die in ketens
De Dood, voor uwe voeten, slaat.

Gij stuwt de logge stof door binding
Tot leven; gij boetseert uit klei
In vormen van oneindige vinding
Myriaden wezens rei aan rei.

De dood schijnt soms te zegepralen,
Doch rukt vergeefs uw werken neer;
Uw zegenrijke handen halen
Uit 't stortpuin nieuwe wondren weer.

Gij voedt den haard der zonnevuren;
Gij geeft den hemel 't blauw gewaad,
De zilvren maan aan nachtazuren
En kroont met rood den dageraad.

Gij schenkt aan 't oerwoud blijde zangen,
De boomen hunne groene dracht,
Den stroom een treurlied vol verlangen,
De zee haar bruisend wilde klacht.

Gij ademt in den geur der bloemen;
Van uwe liefde zucht het dal;
Gij doet des windjes vleuglen zoemen,
Uw stemme loeit in 't stormgeschal.

Het goud doet ge over de aarde golven
In woelge stroomen van metaal;
De paarl, in 't diepst der zee bedolven,
Omkruijt gij met een hemelstraal.

Gij weeft een rouwfloers uit de wolken,
Waartegen de orkaan beukend vaart;
Gij blaast de lucht tot vlammenkolken,
Wijl uw gebrul verschrikking baart.

Gij zijt de kiem van alle leven,
De bron van goed ten allen tijd;
't Licht uit den Schepper zelf, gegeven
Tot jeugd en schoonheid, wat ge zijt.

Gij zijt de duistre weg des Heeren,
De spil waarrond de wereld wiert;
't Geordend diep gevoel der sferen,
Door uw aanwezigheid beziel.

De dragers uwer werken zijn de
Eeuwkransen in gestagen drang;
Zij maakten schooner en verfijnden
Des vuurgen geestes eng gevang.

Uw forsche hand stoot ter vernieling
Ze in duizlingsnelle wervelhoos;
Ze gaan; gij roept en in de wieling
Gaan eeuw na eeuwen, rusteloos.

Een eeuw springt de andere angstig tegen,
Ze gaan en raken slechts te zaam,
In hunne taak op de eeuwge wegen,
Om zich te ontrukken 't werkalaam.

Zij wijden dagen lang en nachten
Der ruwe stof al hunnen gloed
En putten, bij onpeilbre krachten,
Uit 't werk zelf altijd nieuwen moed.

De mensch ligt weg en weer te dwepen
Op's levends diepen oceaen,
Terwijl uw hand met volle grepen
Werpt 't scheppingszaad in zijn bestaan.

Richt broze mensch, uw hoofd ten hoogsten;
Drink aan der eeuwen oerfontein;
Gij zult, gelijk de zin in 't Oosten,
Gelijk 't heelal onsterflijk zijn!

WILLEM GIJSSELS

Lente

Hier de avond van de eerste merel
in 't kale park: de hemel uitgeveegd
en helder als een regenperel
die op een groene scheute weegt;
zwijgende masten om de verscholen
Prometheus met den gier;
langs de alleën schaduwen dolen
op zoek naar een lentedier.
Er hangt een stilte die breken gaat
van 't eindeloze wachten,
want, als de eerste merel slaat
bloeit weelde in witte nachten.

BERTEN SCHEPENS

Twaalfder ure

Mij overvalt een koortseschim
op 't uur van stille noen:
het vuur van oogen die me zeere doen
en zwaarte van veel arbeid zonder zin.

Of breekt in middernachtlijk waken
een bron van drang, een zweem
van heul en macht die helden maken,
waartoe? - Eén eenvoud is het nachtelijk poëem.

BERTEN SCHEPENS

Cel nummer 10

Bezoekers zeldzaam,
vrouwen in 't voorbijgaan.
Elke beê klimt er langs eene ribbe van 't gewelf
maar keert langs de andere weerom.
De pensionnair is dom; praat tot zichzelf
en speelt harmonium;
het vult de gangen met hoon, - eilaas -
maar 't veegt zijn ziele schoon.

BERTEN SCHEPENS

Voorjaar

Nog zijn de velden bruin.
Een merel fluit, hoog in een kruin,
op naakten twijg haar lied.

Vèr in 't verschiet
een wintergezicht;
gletschertoppen, ijsgroen in stervend avondlicht.

Een hond blaft ergens: een gehucht;
een beekje kabbelt langs de berm;
hoog cirkelt boven 't bosch in de lucht
een keerende zwaluwzwerf.

R. FLAES

De merel

Wanneer in de eerste voorjaarsdagen
De merel roept, is het weer mis.
Ik heb de kou, de wind verdragen,
De sneeuw, de dooi, de duisternis.

Nu hoor ik daaglijks in den tuin
Dit kort, klaar en eentonig fluiten,
Ik weet: nu worden de olmen bruin,
En de verliefden lopen buiten.

Dit prille lied doet feller pijn
Dan wintersche ongerechtigheden,
Omdat wie leeft in het verleden
Nooit zalig noch gerust kan zijn.

JAN VAN NIJLEN

Winter

Vervloekte weemoed van de winterluchten,
Verlangen om eens ergens thuis te zijn!
Het is vergeefs dat men zich wil ontvluchten:
Naar het gedroomde land gaat schip noch trein.

Wat voedsel was, wordt plotseling venijn,
Wat liefde leek gaat men als ziekte duchten.
Is dan het eind van al onze aardsche kluchten
Bitter en eenzaam en verzaad te zijn?

- Vervloekte lust om ergens thuis te zijn!

JAN VAN NIJLEN

En de derde maal...?

Tweemaal ben ik den dood nabij geweest
En had ik werkelijk heimwee naar het sterven,
Maar telkenmaal heeft mij een goede geest
Het lijf gered, en ik ben blijven zwerven.

Nimmer heb ik begrepen voor welk doel
Ik bleef gespaard. Wat kan mij nog bekoren?
Het klein geluk dat ik des morgens voel,
Heb ik, eer de avond valt, alweer verloren.

JAN VAN NIJLEN

De verloofde

Gestremd begeren luistert naar de wetten:
niet van het jij-en-ik, maar wat daarom
zich dringen komt, als een beschaafde drom
van mosseldieren die zich soms verzetten.

Zij doen het thuis zo weinig!... Het waarom
van hun lieve belangstelling is met een
half woord omschreven: indecent en stom -
maar geen lysol kan ons hiervan ontsmetten.

Het zijn ook mensen, waarde heer. Uw buit
wordt uw verloofde eerst in het gaas der bruid,
als de bureau-pa knabbelt op zijn wensen.

Tot zolang, houd u kalm, of eklipseer.
Helaas als er geen woud is. - O! één keer
voor everzwijn te spelen bij die 'mensen'!

E. DU PERRON

Rondeel

Is ook uw hart die vreugd geschied,
Zooals in mij het wonder bloeide?
Het water in de beken vloaide
Nooit speelscher langs het warme riet.

Zag je de witte bloesems niet
Die in de jonge blaadren bloeiden?
Is dan uw hart geen vreugd geschied,
Zooals in mij het wonder groeide?

Wie nimmer bloem en water ziet
En blind over de aarde trekt:
Uit licht en bloemen is gewekt
De adem van dit kleine lied.
Is ook uw hart mijn vreugd geschied?

D.A.M. BINNENDIJK

Je lach

Nu vang ik in het vat der keel
de rijpe klanken van je lach;
mijn woorden waaien als een vlag
door 't tuinprieel.

De zon rijst op den boog der maan
boven de schaduw van je arm;
hoe worden zon en zomer warm,
nu ik moet gaan.

Pluk bloemen in den zomerhof
en lach haar zonnekelken vol;
straks, als ik door de straten hol,
zing ik jouw lof.

En voor mijn starre zolderraam
zal ik de lucht zien als een zee,
daar vaart je lach in wolken mee
op 't schip der maan.

ALEX CAMPAERT

Bruiloftslied

De hemels - sedert eeuwen dreigend, of
Gansch zelden blauw - zijn doode koepels van
Dit onverdraaglijk paradijs. De stof
In waanzin ééns zich sex en bloed gewan.

En allerdwaast gaan wij ter minnespel,
Of zingen als verrukten lof op lof
Der zoete vrouwen, blond en teêr van vel.
En zingen zon, en maan en sterren dof.

Bedenk dat minnen, schoone Marileen,
Geen zwijmel is, noch hel- of hemeldans;
Doch bieden zult g'als dier en 't laag gemeen
De stof den eindeloozen wordingskans.

Dec. 32.
F.J.H. LOUSBERG

Lied

De heldere verborgen woorden
zijn door een stem zoozeer bekoord en
nooit was de nacht zóo sneeuwend licht
dat zij voor éénmaal zijn gezwicht
en dansend naar de aarde gingen
en samenstroonden tot een zingen,
een wiegelende melodie,
zoo sneeuwwit als de bloesems, die
ik langzaam dansen zie, traag als
een meisje danst een oude wals -
en koel en stil sneeuwt van de lucht
de witte fonkelende vlucht,
tot de aarde wit is en de wind
nog maar één tak wiegt, die begint
tegen de donkerblauwe lucht
een nieuwen dans, zonder gerucht:
gespannen luistrend naar de woorden -
de heldre, door Uw stem bekoorden.

ERIC VAN DER STEEN

Vijver

Het donkre water wordt gebroken
door den gebogen boot en licht
als bloemen, die, sneeuwwit ontloken,
het open hart omhoog gericht
naar wat hun immer had ontbroken:
het bleeke koele maangezicht,
den dag daarna weer onderdoken
daar éénmaal zien den dood verlicht -
zoo breekt het water en het slaan
der riem doet steeds meer bloemen bloeien
waar eerst een gladde vlakke glom,
maar na den boot kwijnt langzaam-aan,
traag golvende, het hevig gloeien -
en mat glanst weer de donkre kom.

ERIC VAN DER STEEN

Avond

Tot hiertoe is het dan gekomen:
Een zomeravond zonder wind,
De stille som van alle droomen
Waar in het licht zijn einde vindt.

Dit lijkt het slot van elk verlangen.
Een lichte maan reeds in het westen.
De reigers zoeken kalm hun nesten.
Een laatst geluid wordt overwonnen.

1932
C. EGGINK

Het verhaal van den zwemmer

Hij geeft toe aan den harden greep van het water
En lacht van geluk en denkt aan geen later.

De golven strijken zijn huid in gloed
Met de kracht van een vuur, dat zijn krachten voedt.

Steeds schuift voor hem heen, regelmatig en warm,
Het bruin over groen van zijn wiekenden arm.

Hij ziet niet meer om naar het geel van het strand,
De grijsblauwe einder wenkt en brandt.

En langzaam en zeker, haast ongeweten,
Raakt het wit van den brandingsrand vergeten.

En hij voelt nu, dat hij blijven zal,
Omgeven, gevat in lichtgroen kristal.

Een golf slaat in druppels over zijn hoofd,
Die heeft hem het wonder weer ontroofd.

Hij denkt aan een nacht onder druipende boomen
En is naar de kust teruggekomen.

1932
C. EGGINK

Een doode

Zijn traag en uitgebluscht bestaan
 Kroop tusschen de stalen banden
 Van dagelijkschheid, een lach, een traan -
 Toch bleef het vuur hem branden.

En, dood, wordt hij niet méér gemist,
 Even betreurd door wie van hem weten.
 Zijn werk doet een ander en uitgewischt
 Wordt zijn schaduw, vergeten.

Waarom had hij die vele dagen,
 Gedrukt door altijd eendere maat,
 Dat teeken in het oog gedragen
 Waarmee de eenzaamheid haar prooi verraadt?

1932
 C. EGGINK

Aan de rivier

Het water en de wind en die onzichtbre trek
 Die leven schijnt, zij rezen
 En alle raken op deze plek
 Mijn kamp, mijn boot en mijn wezen.

En zoo ben ik bij dezen vloed
 Achter den strekdam van de min gestuit.
 Is dit een rust voor kort, voor goed,
 Voert een volgende eb mij de vaargeul uit?

C. EGGINK

Schaatsenrijden

Glad en wijd ligt het ijs
 In een veeg wit en grijs
 En de lucht, tastbre kou,
 Is gestolpt onder blauw.
 En mijn schaats met een kras
 Als een schot onder glas
 Trekt een veervormig spoor
 Van mijn voet uit te loor.
 Ik scheer scheef op het vlak
 Langs een donkerblauw wak.
 Na een sprong voor een scheur
 Als een koord schiet ik voort
 Op het staal en ik duik
 In den wind en gebruik
 Elke spier, die geniet
 Als ik suis langs het riet.

C. EGGINK

Nederlaag

Wij klagen om den strakken zoom
 Van 't klein gebied, dat wij bewaken,
 Waarbij wij toch niet kunnen raken
 Aan wat wij voelen, in een huis of aan een stroom.

Maar als wij leven eens, hoog buiten allen tijd,
 Dan stolt van kou ons laffe bloed
 En hebben wij niet eens den moed
 Om met verlies te winnen of te blijven in den strijd.

C. EGGINK

Brief aan Jan Greshoff

Het regent weer in dit gezegend land;
d'r zit geen kip bij Riche op het terras,
maar zomer-vreugde en de zonne-brand
zijn god-zij-dank voorradig in mijn glas.

Ik drink een glas met zomer en met zon,
broeder, op jouw santé en zeg je dank
voor je *Pro Domo, Bifrons, Mirliton*,
waarin je spreekt zoo rechtuit en zoo frank.

Des hemels vreugden - Jan, je hebt gelijk! -
zijn voor de dichters toch niet weggelegd;
ik voel ook niet veel voor het Hemelsch Yk
en weet me hièr en zòò heel goed terecht.

- Want:

In Schaerbeek en 's Gravenhage
gaat het leven op eendere wijs
en wie er naar Oostland wil varen
blijft steken in Parijs.

JAN R. TH. CAMPERT

[Twee gedichten]

Stervende

Met wijn en vrouwen verdeed ik heel mijn leven.
Nu het ten ende loopt, wat is ervan gebleven
als droesem van den wijn en nasmaak van berouw -
Wie niet veel geeft, dien wordt niet veel gegeven.

S.O.S.

De voorjaarshemel heeft zijn helderheid hernomen,
wit zijn de wolken en de blauwe waat'ren stroomen,
een mensch biedt, verontrust, weer fellen tegenstand -
Vergeefs, mijn hart vergeefs, hieraan is geen ontkomen.

JAN R. TH. CAMPERT

In de 'Blauwe engel'

(naar de gelijknamige film)

Elf slagen klinken. Langzaam voortgeschoven
Hobb'len de uren uit hun zwarte grot.
Eén draagt 'n kasteel. Hun baard is oud als god, -
Oúd, dat ze niet meer aan den tijd gelooven,

Die zij toch zelf zijn: al wordt 't nog zoo laat,
Zij wank'len schokkend stom met kromme zeis en
Uurglazen den klokketoren om. 't Schaadt
Hen weinig, dat ze in 't donker moeten reizen. -

Elf slagen. Wie heeft nu den durf te duiken,
Waar 'n glas zoo onverschillig wordt geleege
Als boven, waar men ook niet overweegt,
Hoe de tijd ons, of hoe wij hem gebruiken?

Haaibekken, ankers, kleffe karyatiden
Geven den drieklank weer van 't scheepsbestaan;
Een stoomfluit loeit er nog een discant aan,
Maar het plankier heeft 't beste aan te bieden:

Met bierpullen, half naakt, schalks op hun teenen,
Tripp'len de vrouwen na rink'lend bevel
In dezelfde richting als 't klokkenspel
Achter om 't slanke zitvlak van Marlene

S. VESTDIJK

[Dertien gedichten]**In memoriam**

(Déodat de Séverac:
Coin de cimetièrre, au printemps.)

Hoe is vandaag het leven schoon
van ongebroken helderheid,
als was er stilstand in den tijd.
En als gedragen op een toon
van aangehouden zuiverheid

is mijn gedachte aan wie, alleen,
met zijn omhooggewend gezicht,
diep in den grond geborgen ligt,
waarop het warme zonlicht scheen
en lentewinden waaien, licht;

een lied, verheven-monotoon,
gelijk zijn diepste wezen was.
En bloesems, als een hemelsch loon,
zijn neergezegen in het gras
dat woekert op zijn laatste woon.

De pessimist

Vanmorgen waait een koele wind;
de kleuren, na den zwaren regen,
zijn als vernieuwd. Ik voel m'een kind
dat iets begeerlijks heeft gekregen.

Het zonlicht trilt op 't witte grint
en uit de tuinen, diep gelegen
aan lagen waterkant, begint
weer 'n vogel, die lang had gezwegen.

Maar als 'k verzadigd ben van wind
en vogellied en zon, bezint
mijn denken zich al op 't verzwegen

doch onontkoombaar onheil weer.
En 't komt toch altijd hier op neer:
na zonneshijn valt ook weer regen.

Bach

Een fuga, teeder ingezet,
als d'aanvang tot een diep gebed,
melodisch statig stijgt omhoog,
zich welvend tot een wijden boog
van zuiverlijnijg klankenspel
doorzichtig als een klare wel.

Motieven, schoon aaneengereid
in innige zoetvloeiendheid,
vergljden droomende ineen
tot wijzang storeloos sereen.
Zoo schrijdt des Cantors wijze voort
en vloeit zacht uit in 't slotaccoord.

Hoe wordt de ziel door zuiverheid
van dit mystiek poëem verblijd.
Een overgave argeloos
aan 't schoonheidswonder vlekkeloos,
is deze heldere muziek
voor alle tijden 't hoogcantiek.

De oude straat

Soms loop ik expres weer door die oude straat
waar ik als kind zoo lang gewoond heb. 't Is
mij altijd nog een soort van toeverlaat
wanneer ik moe word in de wildernis

van 't heden met zijn nooit voldane drang
naar evenwicht en simpelheid en rust.
- Ik word mij allengs meer en meer bewust
dat 'k ouder word: het leven gaat zijn gang. -

Maar hier is alles nog gelijk het was
voor vele jaren; 't huis, de breede stoep,
hetzelfde hek nog met het siergewas,
de tuin met zijn verweerde beeldengroep.

'k Hoor nog de galm van 't late ventgeroep
des avonds als het stil werd in de buurt;
dan speelden wij met knikkers op die stoep
tot we eindelijk naar bed werden gestuurd.

Mijn moeder zong - ze had een mooie stem -
een vroom lied als het donker werd. Heel ver
hoorde ik, vanuit mijn bed, de paardetram
voorbijgaan. Door het raam zag ik een ster.

- Dan ga ik langs de overkant waar 't vol
met winkels is, die ook nog net zoo zijn;
'k bedenk weer hoe hier eens een paard op hol
geslagen is; toen was ik nog heel klein.

De horlogemaker zit met vlijt gebukt
over zijn werk voor nog hetzelfde raam
als dertig jaar geleden, toen 'k verrukt
zijn doen bekeek; ik weet nog goed zijn naam.

En 'k kijk naar 't ouderwetsch, vermolmd balcon
waarop ik gauw ging luistren als die man
met 't orgel kwam, dat mij met klank omspon
van 'n triestig lied, dat'k nooit vergeten kan...

- Maar als ik 't alles aan mijn zoontje toon
dat 't met een vriendelijk nuchter oog beziet,
dan kom ik tot 't besef: der dingen schoon
ligt in 't verleden, - in het heden niet.

De nacht

De nacht is goed voor mij en zacht: de dingen
leven hun eigen leven, in zichzelf
verloren zijnde, aflatend van 't dwingen
dat ze de ziel bij daglicht doen. - Ik delf
naar hartsgeheimen die verloren gingen
in 't grondloos diep van mijn geteisterd zelf.

De nacht is mild voor mij - en streng: de bloemen
zenden hun geuren door het open raam...
Alles waarop wij ons des daags beroemen
is in den nacht niet anders dan een naam.
En wat 'k in 't volle licht wel kon verbloemen
wordt in het donker iets waarvoor 'k mij schaam.

De nacht is goed voor mij en zacht. O, morgen,
wil nog niet bleeken aan den horizon
want met uw grijze licht komen de zorgen,
waarmee het leven tergend mij omspon
en het verdriet, dat ik zóólang verborgen
gehouden heb, maar niet verwinnen kon.

Soms....

Soms is het leven wel weer zacht en goed
en weet ik weer, al is 't voor korten tijd,
dat alles is zooals het wezen moet
en dat eenieder die in stilte lijdt
een loon wacht, zij 't ook laat en bitterzoet.

Soms wordt mijn hart weer blijer en haast jong,
als wij zoo prettig bij elkander zijn
en iemand speelde of wanneer zij zong.
Maar 't gaat voorbij en tergend blijft de pijn,
die mij het scherp en bitter woord ontwong.

Soms ook weer is mij ieder ding gelijk,
laat 'k alles langs mij heen gaan wat gebeurt
en geef ik van geen smart of vreugde blijk.
Het blijft toch 't zelfde of men lacht of treurt
en eenmaal zijn we allemaal gelijk.

Droom

Vannacht heb ik gedroomd van hem,
heeft hij het ook van mij gedaan,
mijn kleine jongen? - 't Was zijn stem:
'O, ga toch niet bij mij vandaan'

riep hij en hield mij angstig vast.
Meer niet; - 'k ontwaakte plotseling
en zocht zijn bedje op den tast.
Maar hij sliep warm, mijn lieveling.

Herfst

Wij zaten 's avonds vaak alleen
en spraken weinig, af en toe
een rustig woord, en naar het schein
werden wij 't samenzijn nooit moe.

Toen zag 'k opeens hoe hij veel ouder
geworden was den laatsten tijd,
zijn oogopslag verdoft en kouder,
zijn mond vertrokken als in spijt.

Hoe kon het ongemerkt zoo worden
als ik toch alles met hem deel?
Ik keek uit raam, de boomen dorden -
Ook 's menschen dagen zijn niet veel.

Herinnering

Hoe komt het dat 'k opeens hervind
de langvergeten melodie
van 'n stukje dat ik speelde als kind,
een thema, vol melancholie?

Heel scherp herinner ik mij weer
hoe 'k altijd aan hetzelfde dacht
als ik herhaalde, keer op keer,
het slot dat me in verrukking bracht.

En 'k zie mij weer aan 't oud klavier
- een Fransche pianino was 't -
toen ik moest spelen voor 't plezier
van 'n onverwachts gekomen gast.

Mijn ouders waren trotsch op mij
omdat ik zooveel aanleg had.
Maar weinig slechts vermoedden zij
hoe ik voorgoed gevonden had

een onvervreemdbaar diep bezit;
wèlk wonder zich aan mij voltoog
wanneer 'k mij naar de toetsen boog,
de lange rijen, zwart en wit.

Madonna

Naar een schilderij van Bernardino Luini (1470-1533).

De blauwe, halfgeloken oogen
blikkende schuin ternederwaart
vanonder teere wenkbrauwbogen,
waar donzen schaduw donkert daar 't

ovale hoofd zich zijwaarts neigt
onder de matte gouden dracht
der haren en de weemoedspracht
van 't peinzen, waar de mond van zwijgt,

de kleine, kuischgesloten mond.
- Wie, die 't mysterie ooit verstond
van 't lippenpaar, het smalle, roode,
de strengheid van dit stille, bloede....?

Madonna, zie mij éénmaal aan!
Eén blik uit uwe zachte oogen
doet mij een hemel opengaan
van helderheden, onbetogen,
en schooner dan het licht van zon of maan...

Het klokgelui

De schotsch-en-scheeve huizenblokken,
de nauwe straten waar verdort
het gras. - 't Gelui der oude klokken,
waar 'k altijd even stil van word....

Hun bronzen stemmen overzweefden
al wat er in de stad beneê
gebeurd is, waar de menschen leefden
al zooveel eeuwen, twee aan twee

geketend, in hun donkre huizen
om trouw te deelen lief en leed.
Wat zou er niet zijn na te pluizen
voor een, die graag het fijne weet,

van wat er in vervlogen tijden
ontlook en is tenietgegaan
in harten, die zich eerst verblijdden
en daarna vloekten hun bestaan!

Het stof van die millioenen dooden
behoort aan die nu levend zijn
en zich vermaken als genooden
op dit lugubere festijn,

waar men elkaar tracht te beduiden
dat 't leven heilig is en blij.
- Maar telkens als de klokken luiden
is weer de dood iets dichterbij,

de kans weer kleiner dat de wenschen,
de vooze basis van 't bestaan
van goede en van slechte menschen,
ooit in vervulling zullen gaan.

Zij willen het geluk verwerven,
roekeloos groot of veilig klein,
negeerend dat zij moeten sterven,
op 't onverwachtst of na veel pijn.

En als ook hun graf is gedolven,
waar 't nageslacht omheen zal staan,
zal 't klokgelui zijn bronzen golven
nog eeuwen door de straten slaan.

Strofen

Als in de vroegte 't licht nog bleek
en ijl door de gordijnen zeeft,
als mij de stilte nog omweeft,
't onpeilbaar zwijgen van den nacht,
is 't eerste wat mijn ziel beraamt
onzeggelijke dankbaarheid
om 't ondoorgrondelijk beleid
van 't lot, dat mij uw wezen gaf
dat, van 't onheuchelijk begin,
in een verholen lieflijkheid
van pril verlangen op mij af
gekomen is, zóó weifelloos,
met zulk een edelzacht gebaar,
dat ik voorgoed in mij bewaar
een rust, een zaalge zekerheid
en een verwondering, eindeloos.....

Als vonken vliëgend van een vuur
kwamen uw heldre woorden mij;
en ik, die zóólang nog niet sprak,
in een bevang'nis die niet brak,
in een beschroomdheid die niet dorst
gelooven aan wat zóó volmaakt
en argeloos gegeven werd;
totdat ik ook het inzicht vond
en wist wat ons was voorbeschikt.

Hoe kan het, dat ooit niet bestond
voor mij de streeling van uw hand,
de zoete koestring van Uw mond
en heel Uw fijne innigheid;
Uw goedheid, onvoorwaardelijk,
Uw ernst en Uw waarachtigheid.
- O, weelde onuitsprekelijk
van zulk een overvloed als dit
zoo ganschlijk onverdiend bezit!

Dagboekblad

De klokken van de kathedraal
gaan luiden; een begrafenis
trekt door de drukke straat voorbij.
Ach ja, een mensch leeft maar éénmaal,
en kort; zonder veel lafenis
van liefde, of ook maar medelij.

De klokken luiden; iemand blijft
staan kijken met het hoofd ontbloot,
en gaat weer verder. Is hij blij
dat hij nog wat in leven blijft
of denkt hij: eenmaal komt de dood
(wie weet hoe gauw al) ook voor mij?

De klokken zwijgen; en de dag
gaat verder zijn gewone gang.
Een kleine optocht komt voorbij,
de voorman draagt een roode vlag
en rythmisch klinkt hun luid gezang
van zegepraal en heerschappij.

De klokken luiden weer; voor 't lof.
Laat 'k nu ook eens deemoedig zijn:
ik vraag mij af, wat blijft van mij
wanneer ik ben vergaan tot stof?
Wat verzen, die maar matig zijn,
een triest verhaal van haar en mij.

JOHAN DE MOLENAAR

[De stroomlijn]**I**

O ademloos verlangen naar dit ene,
dat heimelijk in hart en handen huist,
ongrijpbaar, onbegrepen, als een wenen
van duinriet waar een stille wind in suist,
of als een gillend oordeel, donker stenen
van stromend bloed, waarin geen hoop meer ruist,
of als een dans van doodkistplanken, grenen
vangbek die toeklapt en het vlees vergruist;

O ademloos verlangen naar dit ene,
zwaar als de tranen van een woordloos wenen,
vluchtig als kielwater, dat spoorloos buist.

2

nog lig ik roerloos onder pijn bevroren,
en leeggewaaid als een verstoven duin,
een ondergraven rijk, welks schaamle kruin
tot stootwand voor de wind werd uitverkoren.

en o, gelijken, die tot eender puin
werd neergeslagen, en als ik, verloren
en ondermijnd, de hartslag nog wilt horen
van milder leve' in bos en veld en tuin,
om nog de laatste wankelende hoop te schoren:

laat af, laat af, het wordt gelijk te voren:
tot brandend gif wordt alles uitgezwoeren,
of het versteent tot moordenzwaar arduin.

3

O ratelend bederf, dat door de straten
van haat en honger voortgedreven, holt,
een bronstig zeil, waar wild de wind in dolt,
een kracht waarop geen schip zich kan verlaten.

zo dit gelaat, dat in de spiegel bolt
als een mislukte grap, die niet kon baten,
een maagre lach, die met zichzelf solt.

zo eenzaam woont het, en zo zeer verlaten,
zo zeer bedorven en zichzelf revolt,
dat het dient afgehakt en voortgerold
met ander afval in de vuilnisgaten.

4

geef mij de moed en het gestaald verweer
verenigd tot een muur die niet zal splijten;
en geen gevoel, en geen verterend zeer
dat nog, belagend, naar dit hart zal bijten.

en geen terug. er is geen wederkeer
naar stemmen die nog een herstel bepleiten,
noch naar 't verlangen, dat koortsachtig trilt
in elke vezel, elk verzet ten spijt en
't onwillig hart, dat kom toch, kom toch, gilt.

5

O lach, die niet wil schateren, maar in de hoeken
kleeft van de steelse mond, en mager gluipt;
een kromme siddering, die verder kruipt
naarmate wij naar zijn ontraadsling zoeken.

lach van die slechts geniet wanneer hij kuipt,
lach die niet in een pijn zijn bron moet zoeken,
versteen, versteen, opdat ik niet ga vloeken
om dit gelaat, dat van ontbinding druipt.

6

de wonderdoos is haastig toegekapt;
geen mens kan zijn geluk te lang verdragen
of 't beeld wordt aarzelend, en uit het vage
naspel wordt snel een drama saamgelapt.

het moet toch eindigen, men kan niet vragen;
het helpt niet of men ernstig doet of grapt,
't geluk laat zich niet binden of verdagen.

en zo het oude spel: de een ontsnapt
binnen een veilig dromen, waar het knagen
bij nieuwe lokkingen pijlsnel verslapt;
de ander wordt voetstoots omlaaggetrapt,
en als een roestig vat uiteengeslagen.

7

zoals vaak bloemen bloeien, in een wrevel
uit witdoorstoven toverrijk ontwakend,
verbijsterd op de ruwe wind, die krakend
vaart door een druipende namiddagnevel,

zoals zij hulploos bloeien in het krenkend
verbeten afscheid van het herfstgetijde,
de ruige zonnebloemen, en de zijden
asters, vol zelfschrik zich de dood toewenkend,
vol willoos overgeven, onnadenkend,
van wind- op windvlaag laag en lager glijden,

zo, even hulpeloos, en zo bevangen,
en zonder hoop, zwierf hij door het verkilde
leven rondom hem, dat geen zonlicht wilde,
in grauwe doodskou poogde zich te hangen
om te ontkomen aan het wild verlangen
dat doodsbenuwd in merg en vezel gilde.

8

geen knecht wil uw vazallenstaat nog huren,
hoezeer vervallen, en hoezeer vergroofd;
geen bijten lokt hem in dit schamel hoofd
dat, in de beet reeds pijnlik, moet verzuren.

en gij dan, gij, die in verbeter turen
naar deze lokking, toebeloofd
uzelf een pracht en praal, die, snel gedoofd,
u smal en wenend naar de hel moet sturen,
wat spookt er rond in uw verworden hoofd?

de pijn, een pijn, die ik niet kan verduren,
een smadelike brand, een kringloop van kwetsuren,
een knetterende angst, de dwang om leeggeroofd,
en keer op keer, vereenzaamd en verdoofd,
met haar te liggen tussen blinde muren.

9

men zegt, dat hij verprutst werd in die jaren,
ten tijde toen zijn ogen openstonden
voor lichte en heldre dingen, ongebonden
duivelen krakend kwamen ingevaren.

nu echter scheen hij kalmer, met de jaren
komt het verstand, meesmuilden de monden
van die reeds ongeboren wijzer waren.

men hoopt nu, dat hij in een ongezonde
rust af zal zakken naar d'onwankelbaren
die 't leven uit hun avondblad verstonden,
en ziel en lichaam hielden ongeschonden
bij 't uiten van hun wijze commentaren.

maar wij geloven nog, dat onder bare
rijkdom van burgerveiligheid, een rare
vergeten kronkeling de hersens klooft;

en dat bij rust en tee en bij sigaren
een zelfvervloeking uit zijn keel zal varen,
voor dat hij ganselik is uitgedoofd.

10

neem mensen enkel als een klein vertier,
en stel ten toon geen haat of tederheden,
bewaars u zelf de kramp van bitterheden,
mensen begrijpen minder dan het dier.

en wees vertrouwelijk met zachte vlier,
of distels, die hun haten fel beleden,
die bloeien tomeloos en zonder reden;
geen vloed van argumenten houdt hen hier.

veel valt zo weg, en meer nog zij vermeden,
uw hart beware opening noch kier,
maar zij hermeties, blijve onbetreden
van allen die u lachend tegentreden
en u verkopen bij een glaasje bier.

11

en ook de enkelen, die zich begaven
als een mild troosten door uw donkre dag,
onthul hun eigenbaat, die als een vlag
schijnheilig wappert boven hunne gaven.

en zij krampachtig in uzelf vergraven,
en leen u niet tot feestelik gelag,
laat anderen om andren hoopvol draven,
en wees alleen zo lang ge wezen mag.

maar wees hén mild en goed, en weet te laven,
en zoek voor anderen de veilge haven
die gij ontzeilt tot op de laatste dag.

12

is er dan schuld in al dees brave ogen?
is er dan schuld, en is bij u geen schuld?
schuld is het negatief van mededogen,
en heerst slechts waar men zelfbedrog nog duldt

ach, zozeer is men van zichzelf vervuld;
wat andren zijn is slechts een armlik pogen
dat men minachtend afwijst als een logen,
en blind verwerpt uit haat of ongeduld.

zie 't eigen hart, en hoe het opgevuld
met leuge'en list bedriegt en wordt bedrogen;
stel wakers voor uw vlugmisprijzende ogen,
en wees geen glimlach, die, vlug opgevlogen,
van eigen lof en van verwaandheid krult.

13

dit dwaze huis met zijn verzakte muren,
het scheve dak, waarvan de kroonlijst steigert;
waar slakken glinsterend een spoor borduren,
en elke deur standvastig sluit of weigert;

kan dit zo mateloos geluk ommuren?
kan deze tuin, beschimmeld, en met zure,
verschaalde kruiden grimmig volgetast,
dit wassend tij bevatten en verduren?

het werd, als ik, door dit geluk verrast,
en ligt vernieuwd en stralend in de vuren
omarming, die van zorg en pijn ontlast.

14

zo lang had hij in zelfbedrog geleefd,
dat hij bezet werd als een overwonnen
en doodziek land, dat in zijn diepste bronnen
slechts drek en giftig afvalwater heeft.

nu spaarde hij chieff-whip- en haka-bonnen;
o, wie van Gend en Loos een pak afgeeft,
die heeft voorzeker niet vergeefs geleefd!
zo stralen aan het laagste land nog zonnen.

dat zij tot daarentoe, maar 't doodgeleefd
en zielloos aangezicht dient in kartonnen
gezonden aan een God die niet vergeeft.

15

de hebzucht, die de asgrauwe gezichten
te samenhoudt, en van ontbinding redt,
haat al wat niet in munt kan omgezet
als krachten die de ziel te gronde richten.

want ZIJ dient immers slechts voor winstgerichten;
daar wordt de handel van de dag, boeket
van bloeiend zilvergeld, door valse wichten
verkregen, in een vaas te pronk gezet.

en dan daarna: het omgewoelde bed
wordt tot een bodemloze cijfertrechter;
is er wel alles uitgehaald, en heeft de rechter-
nauwkeurig op de linkerhand gelet?

wat helpt het, of de laantjes schoner kronkelen
dan bij de stad, en sterren sterker fonkelen;
de schijn, de schijn, om dit hyena-nest!

de schijn, de schijn, voor dames en meneren,
die, hopeloos naief, en in hun beste kleren,
gaan door dit paradijs, geplunderd en beklest!

Wij leven huichelend met vrouw en kinderen
in 't wankel bastion van ons fatsoen;
en willen alles, alles, alles doen,
wanneer zij ons in godsnaam maar niet hinderen.

maar soms, in 't grauw bestel der muren, trillen
krankzinnige gedachten, en 't blazen
der trotse ridderschap verbleekt, en 't groen
der schaamte komt door onze wangen gillen.

dan, als een schuldbesef ons wrang bekluijft,
zoeken wij vormen om het te styleren
tot verzen waarin doodsverachting snuift.

maar wèten wij, hoezeer wij profiteren,
en hoe wij als een eenzaam vuur verteren,
als 't schamel vers, dat opspat en verstuijft.

Soleares

Salaz y Gomez

Het heet: 'Het eiland door de zee bezeten'.
'n Chileensche schoener komt er eens per jaar.
Men is - voor alles veilig - in gevaar
Het vasteland voor eeuwig te vergeten.

Meestal vertoef ik waar het hoogland glooit,
Stille omgang houdend met de steenen goden,
Van hun gelaat is iedre groef en plooi
Mij welbekend, van leven uit den doode.

Een jaar geleden kwam de schoener aan,
Maar ik lag lezende voor hieroglyphen
En bleef verdiept; 't schip is teruggegaan,
Met levensmiddelen, wapens, boeken, brieven.

Want leeftocht heb ik nimmer meer van noode:
Gestorven, ik weet niet wanneer, ik werd
Langzaam veranderd in een verre doode,
Versteend, in stof gevallen of versterd.

Andina

De zon werd door de tanden van de Sierra
Tot bloedig avondrood uiteengezaagd
En een corymba blies het Miserere,
Om Christus niet, om de Inca werd geklaagd.

Voor de oude hutten kwamen kleine vlammen
Zoo flakkrend als te sterven neergezet.
Daarop weeriepen quena's van de kammen
Voor 't avondrood, nu donkerviolet.

En andren antwoordden, diep uit het dal,
De Indianen bogen stug de hoofden
Tot zwijgend teeken dat zij nog geloofden
Dat met de zon eens de Inca keeren zal.

Amor

'k Heb haar ontvoerd; zoolang ze mij behoort
Zal ze ook mijne zijn, door mijn genade
Geniet ze de vrijheid, leven; 't is mijn gade,
Voor eeuwig zijn wij door elkaar bekoord.

Ja, innig saamgesnoerd als door een koord.
Ik gaf haar alles, sieraden, gewaden,
Weer van haar teeder wezen iedre schade
En wreek elk krenkend oneerbiedig woord.

Slechts bij den kerkgang laat ik haar alleen,
Daar mag ze knielen op den killen steen,
Bidden en droomen dat Maria haar hoort,

- Een innig vrome is een wellustige vrouw. -
Ik fluister als ze thuiskomt: ben je trouw?
Dan wordt je een heilige als ik je vermoord.

Amor de dios

Neen God, voor U voel ik geen liefde, al
Hebt Gij den hemel om hen te beloonen
Die U aanbidden, en vlak daarnaast de hel
Om de heidnen in te roostren die U hoonen.

Ja Jezus, U, U heb ik lief en zal
Altijd gewond zijn door 't afzichtlijk schoone
Van 't lichaam lijdend op het palenstel.
Dàt noem ik troostend boven 't leven troonen!

Van U houd ik, mijn liefde is zoo groot
Dat gij geen hemel hoeft te laten winnen,
Geen hel te laten vreezen als ik het niet doe,

Niets te beloven om U te doen minnen,
Ik heb geloof noch hoop, slechts liefde, als ik zie hoe
Gij lijdt en 'k minde U al waart Gij werkelijk dood!

(Vertaald, anoniem)

Aan een maagd

Zie mij niet zoo aan.
Wat heb ik je gedaan?
Dat ik je heb gekust
Heeft niet de minste beteekenis.
Ach, roofde ik je rust
En ontstak ik in jou de lust,
Dan is alles zooals het geweest is.

Zie mij niet zoo aan,
Je hebt het meer gedaan,
En niet alleen gekust.
Je kent ook de lust des vleesches.
En verloor je door mij je rust
Dan komt het doordat die lust
Nooit uit je gedachten geweest is.

Odette

O dette, dat beduidt: O schuld, en schuld
 Beken ik, die haar schoonheid niet wou schenden,
 Al hunkerde ik, van haar loom lijf vervuld,
 Van 't oogenblik af dat haar blik mij trof.
 Zij kwam vlak langs mij, glimlachte, maar dof
 Staarde ik haar aan, zonder mij toe te wenden.

Toen kwam zij 's avonds om mij te verzoeken.
 Niets was er tusschen ons, toch bleef ik staan,
 Haar adem streeelde mij, haar boezem zwoegde.
 Zij was mij teeder willoos toegedaan,
 Wat hield mij tegen? 'k raakte haar niet aan,
 Keerde mij om, keek door het raam en vloekte.

Waarom? Hoe komt het dat de eene vrouw
 Die men vrij koel beziet toch wordt bezeten,
 Terwijl daarna 't genot verkeert in haat,
 En dat een andre keer een andre vrouw
 Waarop men levenslang zou zijn gebeten
 Onaangeroerd langs de begeerte gaat?

Zij was gewillig - ik heb niet gewild,
 Haar beeld zal mij mijn verder leven plagen,
 Verwijtend dat ik niet meer van haar had
 Dan van 't spookbeeld der onbetreden stad
 Dat in de verte van de hitte trilt,
 Terwijl wij ver op stroom te laden lagen.

J. SLAUERHOFF*

* Uit den bundel SOLEARES, gedrukt in 15 exemplaren voor enkele vrienden van den dichter.
 Een 2e, verkorte druk in groote oplage verschijnt binnenkort.

Kleine gedichten

I

Gunnen en dulden en met mededoogen
Voor andrer fouten, liefdevol betogen,
Vergeving vragen, - wie te dezer wereld
Durft op zoo groote zelfverloochning bogen?

II

Geen vriendschap en geen liefde houdt bevrijd
Het argeloze hart van achterklap en nijd.
Maar zal ik daarom oog en ooren sluiten
Tot afweer van 't gespuis dat u en mij benijdt?

III

Op welke liefde mogen wij nog hopen?
Men dwingt ons alles billijk te verkoopen:
Ons hoofd, ons hart en onze mannenhand.
Zoo houden wij nog wel een tijd lang stand
Tot het barmhartig lot de schaamle rest komt sloopen.

D.A.M. BINNENDIJK

Pegasus

Toen in verheven stilte van den nacht
Schoot hem voorbij de wilde pracht
Van wuivende manen, de trillende lucht
Van vleugels in hooge vlucht
Verdwenen: daarna slechts stamelend zijn spreken,
Zoo verschroeid door dit wonderteeken.

S. HERWIN

Kwatrijne

I

Hou jy geselskap met die wind wat as hy gaan
 fluister van skoonheid wat lang voor sy fleur moet taan;
 die somerroos wat prewel as hy roer; en met
 die goue ruisende verrukking van die graan;

met voëls wat vrolik in die lente tierelier;
 die blare-blydschap van die silwerslank poplier,
 stil-murm'lend immer in die middagstond; en met
 die see wat slaan en storm, maar nooit seëvier -

Hou jy gemeenskap met die stroom wat as hy vliet,
 bly handeklap en huppeldans, terwyl hy skiet
 skuimend oor klippe, oor sy sandvloer heen, deur dal
 en woud en wilgerlower lispelend sy lied;

met goudgedoste bye wie se vlerke vonk,
 flitsend en dart'lend waar die blommekelke lonk,
 lui-murmurérend deur die lome noen, en deur
 die klaar namiddagure, son- en somerdronk...

Met alles wat Natuur mild-offervaardig bied,
 alles wat skoon, kortstondig is, en vlug moet vlied;
 met boom en blom en blaar - Dan sal jy dalk, wie weet,
 my vrind, troos en vergelding vind vir jou verdriet.

II

Deel jy die strak geduld, die swye van die palm
 wat steeds as die woestynson skroei, rustig sy kalm
 koel skadu bied... deur die snikhete stilte wag,
 om ruisend met die reën, te sing sy soet psalm;

die krag, die weerstand van die stoer olyf wat stoei
 en stry, as teen sy stam rukwinde stormloei,
 aldus hul wrok trotseer, en diep sy wortels dring
 om ferm-vas hom tot die aardekors te boei;

die stilte van die sterrenag, groots, ongemeet,
 wat donker vloei soos 'n rivier, vol, diep en breed -
 Dalk sal jy dan jou wanhoop en jou wankelmoed
 oorwin, jou met jou lot versoen, en ook jou leed.

III

Zohair, die digter, het gesing van skooheid wat
 die swaluvlug en heenspoed is van alle dinge.
 En hy, sy leed, en sy geluk, en al sy singe
 had skaars die duur van sonskyn op blink awendnat...

Hy, met twee duisend lentes weergaloos,
 is dood en weggevaag... Maar sy verdriet
 om 'n gebroke blom, geur uit sy lied
 fris soos 'n pas-ontloke somerroos.

IV

Hoe is ons jeug tog soos 'n helder lied,
 opsingend uit die nag, wat nog verdriet
 nog kommer ken - hoe soos die skemer wat
 sy tere bloeisels bring, en dan vervliet...

Hoe skoon tog, soos die lied wat aangeswewe kom,
 van nagtegale onder die groendiep lower-dom
 van die platane... en silwer deur die stilte stroom,
 soet klankeval wat ruis, maar in die nag verstom.

V

Net soos matrose, stuurloos dobb'rend op die seë,
 wat slingervaar langs wentelende waterweë,
 verskrik deur stormgeweld, gaan ons die lewe deur -

Maar waar's ons kaai, teen welk wit hawestad geleë?

VI

O sluk die vog wat in die bekers blink!
 Kyk, in elk kruik of kelk, diep weggesink,
 vonk daar soos vuur, of glim soos goud, die ster
 wat ons tot vrolikheid en vreugde wink!

Die leidster vlammend wat ons slingerpad beskyn
 deur nagte donker van verdriet, mismóed en pyn
 tot waar die dagbreek van geluk glans bo die kim,
 pluimspélend dáár, soos 'n hoog-stralende fontein.

Die wyn's 'n vreug, verkwikkend, die springaar en bron
van lig en stralende geluk! O dis die son
wat heel ons winterland 'n lushof maak, en wat
skitter en bewe op die spitspiek van Helikon!

Onthou die fees is kort, my broeders, en gedink
jul aan die kelner wat sal kom... O hy sal skink
wrang, suur, onsmaklik, dáárdie allerlaaste drank -
die grys brakwater van die Dood - en jul sal drink.

VII

Ons dae blinddoek ons, so klein van krag,
vir Dood, die laksman, wat geduldig wag,
Skavot-toe struikel ons, dáár waar hy staan,
grynsend, gemasker, in sy donker drag.

UYS KRIGE

Ballade van monsieur Lapeyre

Monsieur Lapeyre het klaar ge-eet. Alleen
in die groot restaurant - want dit is vroeg
vanaand - snorkend, versadig, vergenoeg
sluimer hy nou, met sy blink bleskop teen
die muur gestut, stil-vreedzaam net soos een
wat dronk is, of 'n suigling nuutgespeen...
Tot lyk hy my oud-afgeleef, so moeg
van die slepende lewe en sy geswoeg,
(die lewe wat skuimrol - die boordevol rivier wat ieder
skepsel nes 'n drenk'ling vortslinger voor hom heen.)

slap-moeg van sy bestaan, en siek en sat
- hoewel hy rus had heel die lange dag:
Hy's lettersetter op 'n môreblad,
bebaard, eerwaardig, middeljarig, wat
eers strakkies stip-pligmatig, kwart voor ag,
sy daaglikse nagarbeid moet hervat.
Hy slaap... net soos 'n dier na sware vrag.
(Die slaap, wie weet, bring lus en moed en krag -
Die slaap wat sluip - die luipaard glansend deur die
skemerwoud, week kussingvoetig, glad.)

Monsieur Lapeyre het klaar ge-eet. Hy slaap
soos een ver weggewentel, in sy vaak
verloor, soos een wat nooit weer sal ontwaak,
snorkend... ('n Rukkie rus kortstondig raap
hy uit die monsterbek van Tyd, die draak
wat ewig met wyd-oopgespalkte kaak,
wat diep en donker soos die afgrond gaap,
vreet en verteer, sy honger ongeslaak)
Argloos, o weerloos snork Lapeyre. Hij maak
'n borr'lende geluid nes 'n omvergekantelde bottel
Chateauf du Pape...

Monsieur het min of meer sy maal geniet,
 terwyl hy traag sy aandkoerant deurblaai het.
 Die blad had niks nuuswaardigs aan te bied
 - slegs die bloeddorstig daad van 'n Leviet
 wat met 'n skeermes skerp soos die verdriet
 sy jong akrtiese-vrou wat hom verraai het,
 soos onkruid, wreed in sy woede afgemaai het.
 (Die rooi bloed het soos 'n fontein gegiet)
 Bloedweinig nuus was daar op sportgebied!
 Lapeyre snork triomfant'lik, kras en skor, nes 'n
 kapokhaan wat gekraai het.

Nou slaap hy, dromend van 'n skoon volkome
 lewe, één heerlijkheid, één gloed, één kleur -
 fantasties fel - wellustelike drome.
 (Vrind Freud zou se: die krant se skuld!) *Monsieur*
 Lapeyre snork soos die see... In weeld'rig lome
chique slaapvertrekke, swoel van blommegeur,
 of in die maanlig onder lentebome,
 gaan hy sy lewe in orgiëe deur...
 Hy 't welgedaan: sy ingewande rommel, nes 'n goed're trein
 wat teen 'n opdraend beur...

Daar's hy die held van ieder awentuur!
 Geen maag so kuis wat nie die knie moet buk
 voor hom, die Juan, wie se oë gluur,
 fonk'lend van minnedrang en liefdesvuur...
 Drome vol triomf, vreugde en geluk,
 waar roekloos hy die passieblomme pluk,
 rood en heetgloeiend soos die vagevuur
 (hy met sy 50 jaar van soet en suur,
 sy plooi gesig waarop die suurstof van die tyd die diep stempel
 van sy groewe dieper druk...)

Droomwêreld skoner dan Aldébarán!
 O towerrijk wat wink! Nou droom hy van
 'n lieflik soet sagsinnige Jodin,
 met lokke golwend-swart soos Astrakhán,
 wat hom aanbid, heelhartig, sonder sin,
 wat hom hartstogtlik, sonder skroom bemin,
 skugter, amandel-oëig, sy slavin!
 - Sy vrou, kruifagtig, lank reeds uit sy hart verban.
 (Drome, o drome! Hul volg mekaar soos ver verbytrekkende
 maanwit waens van 'n karavan...)

- En van die liefde wederkerig, o wat immermeer
 die hart se honger en sy dors versadig,
 wat nog die dood, nog vele waters kan beskadig,
 die mens aan God gelyk maak, en hom begenadig
 slegs éénmaal, éénmaal net... dan nimmerweer.
 - Een awend in die maanlig op die meer:
 'n ver musiek het daar geruis, gestadig
 so stil versterwend - En sy vader, sy goeddadig
 manier van spot - Sy moeder, en haar glimlag teer...
Monsieur Lapeyre droom van sy jeug, en lentedae lang-ver-
 vloë, wat nooit t'rug sal keer...

Nou skrik hy wakker, gryp sy hoed, laat spat kantoor-
 toe, waar die werklikheid hom wag...

Maar môre vyfuur as die skemerdag
 lemiër, blink teen die kim soos swanevag,
 en hoog die dagster flonker in sy prag,
 sal hy sy baaitjie van die kapstok vat,
 sal hy moeg huistoe slenter deur die stad,
 waar trams begin te rammel, en die môrenat
 skitter soos steentjies op die dor skraal blomme teen die
 vensters van die armwykhuse, langs sy pad.

Envoi

Sal hy voetslepend kom tot sy hotel,
traag met die wenteltrap na boentoe gaan,
meganies, soos van ouds, elk trappie tel,
eind'lik, uitasem, in sy kamer staan,
sy burg, sy eenvertrekkie-slot, sy tuis,
waar sy één enkel trou genoot - 'n muis -
hom groet, deur teen die dak te roer en skraap...
Sal dan twee steuwels teem die plankvloer bons,
en vir 'n tydlang nog sy katel kraak,
terwyl hy draai en draai om tog aan slaap te raak.
Sal hy swaar asemhaal, diep sug, verlaas nog gaap...
Sal vreedsaam-deinend, eindelijk, diep stilte oor hom gons...
Monsieur Lapeyre gaan dwaal waar die edelgesteentes van drome
dof smeul en skemer, deur die ruim skatkamers van
die slaap...

MATTHEUS JOUBERT